

JUTRO

PONEDELJSKA IZDAJA

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor, Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje, Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice, Pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ul. 6. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja
vsak ponedeljek zjutraj. — Na-
roča se posebej in velja po pošti
prejemana Din 4.- po raznašal-
cih dostavljena Din 5.- mesečno.
Maribor, Grajski trg št. 7. Telefon
št. 2455.
Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Italijani prodirajo v albanske gore

Italijanska vojska je zavzela vsa večja albanska mesta ter zasedla vsa važnejše prometne zveze — Kralj Zogu je prispel s svojim spremstvom v Solun

RIM, 10. aprila. br. Italijanska vojska je v soboto ob 9.30 dopoldne vkorakala v Tirano ter je medtem zasedla tudi Skader na severu, Elbasan jugovzhodno od Tirane, dalje južno Berat in Argirokastron ter Korico v bližini grške meje. More se reči, da so skoro že vsa večja albanska mesta v italijanski oblasti, kajti albanske čete se veliki italijanski premoči niso mogle dolgo upirati.

Ko je italijansko vojaštvo prodiralo v glavno albansko prestolnico Tirano, so ga sicer v predmestju napadle organizirane albanske čete, vendar pa so jih Italijani kmalu premagali. Po zavzetju Tirane se je albansko orožništvo podvrlo italijanski vojaški oblasti ter skrbi sedaj skupno z italijanskim vojaštvom za red in mir.

Zanimivo je, kako so italijanske čete zasedle albansko prestolnico. Ko so prednje straže prodrele v mesto in sta bila red in mir zopet vzpostavljena, je v teku nekaj ur pristal na letališču v Tirani v presledkih z letali cel grenadirski polk, močan 3000 mož. Te čete so prepele v italijanskega letališča Grottaglie v bližini Tarenta. Bil je to pač eden največjih letalskih transportov, ki so ga kdaj izvršili. Pristajanje v Tirani je bilo izvršeno izredno hitro. Komaj je prispelo kako letalo, so že skočili iz njega vojniki, postavili s puškami piramide ter se uvrstili v čete.

Albanski kralj Zogu, ki se je že v petek ponoči umaknil s svojo vlado v Elbasan, je v soboto prispel s svojim spremstvom v Lerin v Grčiji, kjer ga je pričakovala kraljica Geraldina z njegovima sestrama in novorojenim prestolonaslednikom. V Lerin je prispelo 17 avtomobilov, osebnih in tovornih s prtljago kralja in njegovega spremstva. S kraljem Zogom so priležali v Grčijo člani albanske vlade in več višjih oficirjev. Iz Lerina je kralj Zogu odpoval dalje v Solun.

Ze v soboto ob 11. dopoldne je prispel v Tirano z letalom italijanski zunanji minister Ciano, ki je imel pred svojim odhodom iz Rima daljši razgovor z jugoslovenskim poslanikom Hrističem, katerega je obvestil o razvoju vojskih operacij v Albaniji.

Grofa Ciana so ob prihodu v Tirano pozdravili predstavniki oblasti ter nemški in španski poslanik. Na letališču je sprejel množično delegacijo najvišjih albanskih državnih uradnikov in politikov ter predstavnike trgovcev. Bivši albanski regent Inferjaki mu je izrazil v imenu albanskega naroda vdano Mussoliniju in fašistični Italiji. Ciano je odgovoril, da hoče Mussolini zavarovati albanskemu narodu red, blagostanje in napredek v okviru lastnega narodnega življenja. Z letališča se je Ciano odpeljal s svojim spremstvom v avtomobilih v Tirano, kjer je na občinskem trgu pregledal grenadirske čete in mitralješke oddelke. Pri tej priliki je množica navdušeno pozdravljala. V občinski hiši ga je sprejela delegacija uglednih tiranskih Albancev, ki ga je prisrčno pozdravila ter manifestirala za Mussolinija in fašistično Italijo.

Zunanji minister Ciano se je vrnil v Rim že včeraj ob 11. dopoldne ter je takoj po svojem prihodu odšel v Benesko palačo, kjer je poročal Mussoliniju o položaju v Albaniji ter mu izročil zastavo, ki so mu jo poklonile albanske katoliške organizacije v zahvalo za osvojenje izpod nekrščanske oblasti.

Poveljni italijanske ekspedicijskega zbora v Albaniji general Guzzoni je poslal Mussoliniju brzojavko, v kateri mu sporoča, da so italijanske čete izvršile svojo nalogo z bliskovito naglico. Mussolini mu je odgovoril z brzojavko, v kateri se zahvaljuje njemu, vsem oficirjem in moštvi, ker so znali v rekordnem času definitivno zavarovati italijanske življenjske interese na drugi strani Jadranskega morja.

Italijansko vojaštvo ima še ponekod spopade z albanskimi četami, zlasti v goratih krajih, vendar pa se ne more govoriti o kakem po načrtu organiziranem vojaškem odporu, tem manj, ker sta kralj Zogu in njegova vlada pobegnili iz dežele in jo prepustila usodi. Tak odpor bi bil tudi nemogoč, ker je stalna albanska vojska štela v mirnem času le nekaj nad 16.000 mož, v primeru pravočasno izvršene mobilizacije pa bi mogla postaviti na fronto le kakih 80 do 100 tisoč mož. More se torej reči, da je usoda Albanije za sedaj zapечатena.

Trdijo, da bo Mussolini v kratkem odpoval v Tirano, kjer bo proglasil nov statut Albanije v okviru italijanskega imperija in obliki protektorata. V Tirani je bila medtem že osnovana začasna

albanska vlada, ki naj bi uvedla režim pravice po navodilih fašistične Italije. Prvi ukrep nove začasne vlade v Tirani je bil, da je proglasila pobeglega kralja Zoga za brezpravnega in da je odredila njegovo aretacijo zaradi veleizdaje. Mussoliniju je poslala tudi brzojavko, v kateri se zahvaljuje za osvobojenje izpod koruptnega režima kralja Zoga ter mu zagotavlja, da so Albanci sprejeli italijansko vojsko s istim ponosom, s katerim jo je poslal v Albanijo.

Avtentičnih poročil, kako mislijo italijanske oblasti organizirati novo upravo v Italiji, za sedaj še ni, gotovo je le, da bo imelo še nekaj časa glavno besedo italijansko vojaštvo, ki bo imelo tem lažjo nalogo v borbi z albanskimi četami, ker je zavzelo že vse večje kraje in zasedlo glavne prometne zveze.

Nadaljnje prodiranje Italijanov

Rim, 10. aprila. br. Tiranski radio je danes objavil, da nadaljujejo štiri armadne kolone prodiranje v notranjost Albanije.

Kralj Zogu v Solunu

Atene, 10. aprila. AA. (Havas). Albanski kralj Zogu je prispel včeraj popoldne s svojim spremstvom v Solun. Predsednik albanske vlade Kota ter ostali albanski ministri so nadaljevali pot v Lariso, odkoder bodo odpotovali v Atene. Iz Aten namenjajo odpotovati v inozemstvo.

Solun, 10. aprila. AA. (Stefani). Albanski kralj Zogu je odpoval v spremstvu kraljice, svojih sester in ostale rodbine v Portario pri Volosu. S kraljem je odpovalo spremstvo 60 oseb. Kralj Zogu ni hotel dati za tisk nobene izjave. Ne ve se še, koliko časa bo kralj ostal v Portariju.

Pariz, 10. aprila. br. Po nekaterih vesteh namerava albanski kralj Zogu odpovali v Turčijo in se tamkaj nastaniti. Kraljev brat Dželal Zogu je prispel v Skopje. V Jugoslavijo kakor v Grčijo je priležalo več višjih albanskih generalstabin in drugih oficirjev.

Pariz, 10. aprila. br. Havas poroča, da je včeraj prestopilo mejo pri Piškopeji več

Kaj je zahtevala Italija

Pariz, 10. aprila. br. O italijanskih zahtevah napram Albaniji, ki jih je kralj Zogu odklonil, je izjavil ugleden albanski predstavnik zastopniku agencije Havas, da so bile naslednje:

1. Italija naj bi dobila pravico, da lahko vsak čas izkrcna v Albaniji svojo vojsko in zasede strateško važne točke.
2. Italija naj bi dobila pravico do nadzorstva nad vsemi albanskimi javnimi napravami, med njimi tudi nad utrdbami in vojaškimi ustanovami.
3. Italijani, ki bivajo v Albaniji, naj bi dobili iste pravice, kakor jih imajo al-

visokih albanskih osebnosti, med njimi prefekt Tirane, komandant albanske vojske in mnogo častnikov.

Posebni poročevalci agencije Havas javlja nadalje iz Debra, da je tamkaj prestopilo mejo mnogo političnih beguncev in vojaških osebnosti iz Albanije. V Albaniji so vse telefonske in brzojavne zveze s sosednimi državami, z Grčijo in Jugoslavijo, prekinitve. Isti poročevalec tudi javlja, da se albanski kmetje umikajo v severne gorate predele dežele in da se pridružujejo redni albanski vojski.

Mussolini odgočil obisk v Tirani

Rim, 10. aprila. br. Na merodajnih mestih izjavljajo, da min. predsednik Mussolini ni odpoval v Tirano, včeraj ozdroma danes, kakor so prvotno napovedovali, ker so se poslalsale vremenske razmere, ni pa izključeno, da so ga zadržale važne diplomatske akcije.

Izjava predsednika začasne albanske uprave

Rim, 10. aprila. AA. Ob 13.35 so italijanske radiopostaje prenašale iz Tirane govor predsednika začasne albanske uprave, ki je izjavil, da se je italijanska intervencija v Albaniji pokazala za zelo potrebno, ker Albanija sama ni bila sposobna, da se organizira.

Nato so bile prečitane brzojavke, ki so jih ugledne albanske osebnosti poslale Mussoliniju ter ga prosile, naj pride Albaniji na pomoč. V teh brzojavkah izražajo ugledni Albanci Mussoliniju svojo vdanoost.

Obnova letalskega prometa

Tirana, 10. aprila. AA. (Stefani). Po osvoboditvi vseh oseb, ki so bile aretirane po odredbi kralja Zoga zaradi njihovega političnega stališča napram njegovemu režimu, so bile v vsej Albaniji prirejene povodne manifestacije hvaležnosti fašistični Italiji. Odredbo za osvoboditev je izdal grof Ciano.

Od danes dalje bo ponovno vzpostavljen letalski promet družbe »Ala Littorax« med Italijo in Albanijo ter Grčijo. V Albaniji poteka življenje normalno. Kinematografi so bili že včeraj odprti.

banski državljani, med drugim tudi pravico do izvolitve v parlament in imenovanja za ministre.

4. Albansko zunanje ministrstvo naj bi se ukinilo, vodstvo zunanjih političnih zadev Albanije pa bi prevzela Italija.
5. Italija naj bi dobila svoje generalne tajnike v vseh albanskih ministrstvih.
6. Italijanski poslanik v Tirani naj bi postal član albanske vlade, albanski poslanik v Rimu pa član italijanske fašistične vlade.

Važni posveti v Parizu

Italijanska vlada izjavlja, da gre samo za spor s kraljem Zogom

Pariz, 10. aprila. br. V Parizu in Londonu so bila v velikonočnih praznikih zelo živahna diplomatska posvetovanja. V Parizu je bila včeraj popoldne seja vlade pod predsedstvom Daladierja, ki je tudi vojni minister. Seja sta se udeležila tudi ministra za letalstvo in vojno mornarico ter šefi generalnih štabov vojske, vojne mornarice in letalstva. Pred sejo je imel min. predsednik Daladier dolg razgovor z zunanjim ministrom Bonnetom. Ta izredna seja francoske vlade je zbudila v političnih krogih senzacijo, ker je bilo napovedano, da bo prihodnja seja vlade šele v sredo. Zbudila je tem večjo pozornost, ker se je zvedelo, da je dopoldne obiskal zunanega ministra Bonneta prvi tajnik angleškega poslanstva, ki mu je izročil važna sporočila svoje vlade, in ker je bila sploh prva seja vlade na velikonočno nedeljo.

Min. predsednik Daladier je včeraj sprejel angleškega poslanika Phippsa, ki ga je obvestil o razgovorih angleškega zunanjega ministra lorda Halifaxa z italijanskim odpravnikom poslov v Londonu, Guidom Cromlom. Italijanska vlada je sporočila angleški vladi, da nima namena uničiti al-

banske neodvisnosti ter da namerava spoštovati status quo na Sredozemskem morju. Sedanjih dogodki, da so samo rezultat spora, ki ne prehaja okvirja odnošajev med italijansko vlado in kraljem Zogom. Menijo, da je lord Halifax ob tej priliki izrazil italijanskemu diplomatu voljo angleške vlade, da se ohrani status quo na Sredozemskem morju, posebno glede Grčije in Krfa.

Razgovor med Phippsom in Daladierjem je ponovno potrdil enakost naziranj francoske in angleške vlade glede tega vprašanja.

Davi je zunanji minister Bonnet sprejel angleškega veleposlanika Erica Phippsa in ruskega veleposlanika Suriča. Francoska vlada se bo sestala zopet jutri ob 16., v sredo pa se bosta sestala zunanje-politična odbora senata in spodnje zbornice.

London, 10. aprila. AA. Po trditvah »Daily Expressa« je predsednik francoske vlade Daladier v teku včerajšnjih razgovorov z angleškim veleposlanikom Phippsom izrazil željo, naj Anglija čim prej uvede obvezno vojaško službo.

Seja angleške vlade

Anglija bo poslala Italiji protestno noto zaradi okupacije Albanije

London, 10. aprila. br. Min. predsednik Chamberlain se je včeraj zjutraj vrnil iz Škotske, kjer je nameraval prebiti velikonočne praznike, v London in je že dopoldne sprejel zunanega ministra Halifaxa, ki mu je podrobno poročal o dogodkih v Albaniji in mednarodnem položaju sploh. Pred tem je Halifax sprejel grškega po-

slanika, s katerim je imel daljši razgovor o jamstvih za varnost Grčije. Kasneje se je zunanji minister Halifax sestal z več strokovjaki svojega ministrstva za vprašanja Sredozemskega morja in bližnjega vzhoda. Včeraj popoldne je imel Halifax razgovore s šefoma generalnih štabov vojske

in letalstva ter namestnikom šefa glavne ga štaba mornarice. Za dopoldne je bila sklicana izredna seja vlade, na kateri so razpravljali o dogodkih v Albaniji ter o ukrepih, ki naj jih podvzame angleška vlada v nastalih okoliščinah.

Lord Halifax je bil danes ves dan v zunanjem ministrstvu. V političnih krogih ugotavljajo, da je bila napetost danes nekoliko manjša kakor sredi, na merodajnih mestih pa ne dajejo nobenih izjav glede angleške politike v zvezi z italijansko akcijo v Albaniji.

Zunanji minister Halifax je sprejel italijanskega odpravnika poslov ter mu sporočil, da gleda angleška vlada z veliko resnostjo na akcijo Italije v Albaniji.

Italijanski poslanik je izjavil, da je značaj italijanske akcije v Albaniji strogo omejen. Lord Halifax je vzel to izjavo na znanje ter obvestil o tem angleškega poslanika v Rimu lorda Perthia, ki je takoj na to obiskal italijanskega zunanjega ministra Ciana.

Sklepi angleške vlade

London, 10. aprila. br. Današnja seja angleške vlade je trajala 2 uri 16 minut. Na

Angleško jamstvo za Grčijo

London, 10. aprila. br. Listi ugotavljajo, da postaja položaj v Evropi čim dalje bolj napet. Obenem napovedujejo, da namerava angleška vlada pospešiti svojo akcijo za zaključitev pogodb o medsebojni pomoči z vsemi državami na Balkanu.

V sedanjem trenutku gre predvsem za Grčijo, s katero o v kratkem izmenjana enaka pogodba, kakor je bila sklenjena med Poljsko in Anglijo. Z Rumunijo se za sedaj ne bodo pričela pogajanja in sicer zaradi tega, ker bo poljski zunanji minister Beck v smislu svojih razgovorov v Londonu skušal najprej doseči sporazum med Madžarsko in Rumunijo o medsebojnem jamstvu mej.

V londonskih političnih krogih mnogo govore o morebitni zasedbi otoka Krfa po Angliji, ker je velika strategska pomena. Glede na to se doznav iz Rima, da bi Italija nastopila v tem primeru z vso odločnostjo, ker bi smatrala tako zasedbo za porušenje Sredozemskega ravnotežja.

Proglas Metaxasa

Atene, 10. aprila. br. Atenski radio je objavil popoldne poslanico min. predsednika Metaxasa grškemu narodu, v kateri poudarja, da bo vlada skrbno pazila, da ne bo grška neodvisnost prekršena od nobene strani. Zato naj grški narod zaupa v svojo vlado, ki se zaveda velike odgovornosti.

Angleško in francosko jamstvo Grčiji

Atene, 10. aprila. br. Popoldne je min. predsednik Metaxasa sprejel angleškega po-

Rumunsko-turški razgovori

Sestanek rumunskega in turškega zunanjega ministra v Carigradu

Ankara, 10. aprila. AA. Rumunski zunanji minister Gafencu je odpoval iz Carigrada v Bukarešto. Istočasno je odpoval iz Carigrada v Ankaru turški zunanji minister Saradzoglu.

O sestanku zunanjih ministrov Gafenca in Saradzogla je bilo objavljeno naslednje poročilo:

Rumunski ter turški zunanji ministef sta na sestanku v Carigradu proučila glede na nedavne dogodke skupne interese Rumunije in Turčije v okviru Balkanske zveze. Sporazumela sta se, da je treba miroljubno in odločno politiko balkanskega sporazuma, ki ima namen ojačati varnost in neodvisnost prijateljskih in zavezniških narodov ter okrepitev zvez z narodi, ki sestriinjajo z duhom solunskega pakta, odločno nadaljevati.

Po prečitjanju komunique je rumunski zunanji minister Gafencu izjavil predstavnikom tiska:

Kadarkoli se sestane s svojim uglednim tovarišem Saradzoglom, potrdiva znova obstoječi sporazum. Zagotavljam vam,

Oče je ustrelil sina

Krvava družinska žalogra v Novakah pri Novem Celju

Celje, 11. aprila. V Novakah pri Novem Celju se je odigrala na velikonočno soboto popoldne krvava rodbinska drama. Posestnik Kranje in njegov 26-letni sin Martin sta že dalje časa živela v sovražstvu. Na velikonočno soboto je oče zalotil sina na svojem travniku. Stopil je k njemu in ga razburjeno vprašal, čemu hodí na njegov travnik, ko mu je to prepovedal. Začela sta se prepirati, naka je oče v razburjenosti potegnil samokres, ga naperil proti sinu in tri-

seji je poročal zunanji minister Halifax o mednarodnem položaju glede na italijansko akcijo v Albaniji. Govorili so tudi o zahtevi voditelja delavske opozicije majorja Atleeja, naj se skliče spodnja zbornica. Verjetno je, da se bo spodnja zbornica sestala v četrtek.

O seji vlade ni bil izdan noben komuniké, zatrjujejo pa, da je angleška vlada sklenila poslati italijanski vladi protestno noto zaradi zasedbe Albanije in da je razpravljala o posledicah italijanske okupacije Albanije glede na angleško-italijanski velikonočni dogovor od 16. aprila 1938, in glede na države Balkanske zveze. Sklenjeno je bilo, da bo Anglija zagotovila Grčiji in Turčiji enako jamstvo kakor Poljski, če bosta zahtevali.

Seja je trajala do 13.15. Po seji je Chamberlain ob 14.45 sprejel voditelja opozicije Atleeja in se z njim razgovorjal do 15.30. Sprejel je tudi zastopnika liberalne opozicije Sinclaira, nato pa grškega in rumunskega poslanika.

Ob 18. se je sestel takozvani ožji min. svet, na čigar seji so bili poleg Chamberlaina zunanji minister Halifax ministri za državno obrambo, finančni minister Simon in trgovinski minister.

Prihodnja seja vlade bo v četrtek dopoldne.

Nemški demanti

London, 10. aprila. br. Nemško poslanstvo v Londonu je demantiralo vesti, po katerih je pozvalo skupno z nemškimi poslanstvom v Parizu nemške državljane v Angliji in Franciji, naj se takoj vrnejo v Nemčijo.

Angleško brodogveje pripravljeno

London, 10. aprila. br. Pričakujejo, da bo min. predsednik Chamberlain na seji spodnje zbornice v četrtek podal enako izjavo glede Grčije, kakor jo je 31. marca glede Poljske.

London, 10. aprila. br. Pričakujejo, da bo min. predsednik Chamberlain na seji spodnje zbornice v četrtek podal enako izjavo glede Grčije, kakor jo je 31. marca glede Poljske.

Angleško brodogveje pripravljeno

London, 10. aprila. br. Vojne ladje angleške sredozemske brodogveje so za pustile svoja oporišča in odplule v neznan smer. Tudi vse angleške ladje, ki so se mudile v italijanskih lukah, so dvignile sidra ter zapustila Italijo.

Vrhovno poveljstvo angleškega sredozemskega vojnega brodogveja je preklicalo vse dopuste, ki so bili zadnje dni dovoljeni mornarjem, ter prepovedalo za bodoče vsake dopuste.

Italijanske priprave na Dodekanezu

London, 10. aprila. br. »Daily Herald« poroča, da zbira Italija na Dodekaneških otokih naglo vojaške sile. Tako je zbranih na Rodosu že 40.000 vojakov, na Lerosu pa je bilo osmavano oporišče za italijanske podmornice in letala.

Rumunsko-turški razgovori

Sestanek rumunskega in turškega zunanjega ministra v Carigradu

da je bilo naše delo tokrat posebno uspešno.

Saradzoglu je s svoje strani izrazil popolno zaupanje v kontinuiteto prijateljstva, ki obstoja med obema državama. Ta harmonija je naša izraza tudi o priliki razgovorov v Carigradu.

Seja turške vlade

Ankara, 10. aprila. AA. Davi ob 10. se je sestel ministrski svet, da prouči položaj in ukrene vse potrebno, kar zahteva. Minister za zunanje zadeve Saradzoglu je vlad ob tej priliki poročal o razgovoru v rumunskim zunanjim ministrom Gafencu.

Zunanji minister Saradzoglu je zaradi zadnjih dogodkov odpovedal svoje potovanje v Teheran na poročne svečanosti iranskega prestolonaslednika.

Dr. Schacht v Indiji

London, 10. aprila. br. Bivši guverner nemške državne banke dr. Schacht je prispel v Bombay, odkoder bo odpoval dalje v New Delhi in Kalkuto.

krat sprožil. Sin je bil zadet v vrat ter v levo in desno stran prsi in je nezavesten obežal. Celjski reševalci so z avtomobilom prihiteli na kraj nesreče. Oče je pobegnil v gozd, a šofer reševalnega avtomobila Klezin je stopil za njim, ga dohitel in mu dejal, da je od policije, naka se je oče vdal in izročil samokres. Hudo poškodovanega sina so prepeljali v bolnišnico, kjer je pa na velikonočno nedeljo podlegel poškodbam. Očeta so oddali v zapor okrožnega sodišča.

Kronika velikonočnih praznikov

Ljubljana, 10. aprila
Letošnji velikonočni prazniki so se v naših krajih izkazali kakor te redko-kaj. Vsakomur, ki si je pozelet razvevati v svobodni prirodi, se je nudilo nešteto pruk krasnih užitkov. Smučarji so pohteli na Gorenjsko, da se temeljito poslovijo od letošnje zimske sezone. Prijatelji brsteče prirode pa so se lahko razšli kamorkoli, — vsepovsod se jim je odgrinjala priroda v svoji čudoviti mladi tepoti. Na komni, na Vogju in še marsikod po gorenjskih smučarskih postojankah se je trio smučarjev, da so morali prenočevati na tih. Vse to pa ni motilo dobre volje, kakor tudi ni mogla pokvariti smučarskega veselja »gnuoba« snega, ki se naglo poslavlja.

Kakor ljubljanski parki so začeli naglo brsteti tudi gozdovi vse naokrog po Sloveniji. Marsikod že cveto marelice, breskve in črešnje. Mladovje zeleni po doslej golem drevju. Treba je le še malo rose, pa bo vse ozeelenelo. Vsepovsod se oglašajo ljubezljivo pomladno življenje drobnih krilatcev, ki so kar najugodnejše prezimili in se z znanjem gnezdec vneto trudijo za svoj drobn bodoci rod.

Veselo razpoloženje za letošnje velikonočne praznike so skalele novice o dogodkih v Albaniji. Toda razburjenje se je kmalu poleglo in v najrazličnejše smeri so zdirjali mnogi avtomobili in avtobusi, polni velikonočnih izletnikov. Bilo je najočitnejše izpričano, da so se od septembra dogodkov dalje naši živci že močno učvrstili. Seveda pa so premnogi naši ljudje tudi budno ždeli ob radijskih aparatih in so hlastno razgrabili posebno izdajo »Jutra«, ki smo jo s poročili o najnovejših dogodkih izdali v nedeljo zjutraj in je bila vsepovsod, kamor je prišla, brz razprodana. Nu, takisto so najširši sloji pokazali veliko zanimanje za letošnji obsežni natečaj, razpisani v velikonočni številki »Jutra«, ki je takisto bila razpečana v tako visokem številu, kakor doslej še pač noben slovenski dnevnik.

V splošnem so letošnji velikonočni prazniki — pri nas! — minili mirno in dostojno. Vsepovsod so bile vsitajenske procesije deležne velikega obiska. Brez nesreč pa seveda tudi letošnji prazniki niso minili. O tem nam govori naslednja drobna kronika.

Smrt pod lokomotivo

Na veliko nedeljo ob 13.30 se je na glavni postaji v Ljubljani pripetila nesreča, ki je zahtevala življenje mladega, pridnega torbarskega mojstra Andreja Jakopiča. Popoldne se je bil Jakopič sestel s svojo izvoljenko Jožico R. Kramljala sta o tem in onem, naposled je pa Andrej v svojo nesrečo potegnil iz žepa majhen samokres in ga pokazal dekletu. Jožica je bila radovedna in ga je vprašala, kako se z njim ravna Jakopič je dekletu ustregel ter ji pokazal, kako se strelja. Kljub temu pa je nevede dekletu tako nespretno manipuliral z orožjem, da se je samokres nenadno sprožil in je krogla zadela Jakopiča v desno stran.

Svojega ženina je po nesreči ustrelila

Na veliko soboto se je pripetila v Mali vasi 54 pri Ježici usodna nesreča, ki je zahtevala življenje mladega, pridnega torbarskega mojstra Andreja Jakopiča. Popoldne se je bil Jakopič sestel s svojo izvoljenko Jožico R. Kramljala sta o tem in onem, naposled je pa Andrej v svojo nesrečo potegnil iz žepa majhen samokres in ga pokazal dekletu. Jožica je bila radovedna in ga je vprašala, kako se z njim ravna Jakopič je dekletu ustregel ter ji pokazal, kako se strelja. Kljub temu pa je nevede dekletu tako nespretno manipuliral z orožjem, da se je samokres nenadno sprožil in je krogla zadela Jakopiča v desno stran.

Andrej se je na mestu zgrudil. Na pomoč so takoj poklicali reševalce, ki so nesrečnika naglo prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Zdelo se je, da poškodba ne bo imela zlih posledic, a na velikoonočni ponedeljek ob 17. je Andrej nepričakovano umrl. Tragična smrt mladega mojstra je seveda vzbudila globoko sočutje z njegove strani, vsi pa tudi pomiljujejo nesrečno dekletko, ki je nehoti zakrivilo smrt svojega izvoljenca.

Nesreča na Šmarni gori

Še enkrat so morali reševalci v isto smer. Poklicani so bili na pomoč v Tacen pod Šmarno goro, kamor so prenesli kapetano v soprog Milo Sugorovičev. Popoldne je z močim napravila izlet na Šmarno goro pa je zašla na strmo stransko pot. Nenadno je izgubila ravnotežje in omahnila. Padla je tako nesrečno, da si je zlomila desno ključnico, poškodovana pa je bila tudi po telesu.

Vrsta nezgod

Ferdinand Schmidmayer, 44-letni knjigovez s Tržaške ceste 24, je na velikoonočno soboto zvečer pred glavnim kolodvorom padel pod tramvaj, ki ga je odbil. Schmidmayer je bil poškodovan na glavi in so ga morali prepeljati v bolnišnico.

Ivan Grubar, 31-letni mesti voznik s Povšetove ceste 8, je padel s kolesa in se nevarno pobil na glavi in po rokah. V soboto zvečer so ga prepeljali v bolnišnico. — Iste dne so prepeljali v bolnišnico tudi zasebnega brezposelnega uradnika Vladimira S., ki si je v Daj-Damdu prerezal žile na rokah. Zrtev nesreče je postal tudi 34-letni kovač Luka Božič iz Vrhovca, ki ga je v tamošnji tovarni zgrabil jermen stroja, ga večkrat zasakal in vrge ob tla. Ljubljanski reševalci so mu nudili potrebno pomoč, nato pa je ostal v domači oskrbi.

Pretep v Šmartnem

Na velikoonočni ponedeljek sta napravila 18-letni zidarski vajence Ivan Nahtigal, zaposlen pri mojstru Viktorju Znidaršiču v Ljubljani in 37-letni predelavec Janez Kancilija izlet pod Šmarno goro. V Šmartnem pod Šmarno goro sta v neki gostilni popivala z domačimi fanti, a Nahtigal je iz prešerne nagajivosti nekemu fantu porezal krivke na klobuku. To je bil povod za hud prepri in grozil je spopad. Kancilija se je vmešal in je hotel braniti svojega prijatelja. Skupila pa sta jo oba, kajti bojeviti fantje so ju oklali z noži in sta dobila oba več sunkov v noge. Na pomoč so morali poklicati reševalce, ki so ju prepeljali v bolnišnico. Poškodbe Nahtigala in Kancilije so sicer resne, vendar ne smrtno nevarne.

Angleški igralci dobrodošli!

Na velikoonočno soboto se je s simplonskim ekspresom pripeljala v Ljubljano družba dublinskega gledališča ki šteje 29 članov in ki v torek zvečer nastopi s predstavo »Hamleta« v ljubljanskem gledališču. Na kolodvoru so pozdravili goste podpredsednik angleškega kluba dr. Šujer, lektorica angleščine na univerzi miss Coppelandova in drugi prijatelji angleškega naroda. Med

Drzen roparski napad v Mošeniku

Napadena sta bila samotna posestnica in njen brat

Moravce, 10. aprila
Na veliki petek okoli desetih ponoči je bil izvršen pri posestnici Klopčičevi po domače pri Cvetlu v Mošeniku, ki leži ob banovinski cesti Moravce — Peče drzen roparski napad. Doma sta bila posestnica, vdova Klopčičeva in njen 26-letni brat Franc Merčun.

Ko sta opravljala večerno molitev sta zaslišala v veži sumljivo ropotanje. Posestnica je šla pogledat v vežo, a v tem hipu so se odprla vrata iz kleti in pred njo je skočil moški z naperjeno puško ter zaklical: »Nazaj! V smrtnem strahu se je Klopčičeva umaknila v hišo, za njo pa je stopil drugi moški z velikim kuhinjskim

gosti so v večini Irca, dva Angleža in en Škot. Na velikoonočno nedeljo so si ogledali mesto, popoldne so pa imeli v Unioni že tudi prve skušnje za nastop v Ljubljani. Z njimi je prišlo tudi tehnično osebje in imajo tudi precej lastne opreme. Ljubljana je gostom zelo ugajala in so se pohvalno izrazili o nepoznanem mestu, še zlasti pa o okolici.

Odlična zmaga celjskih šahistov v Trstu

Celjski šahovski klub je za veliko noč gostoval v Trstu in nastopil v matchu proti tamkajšnjemu klubu (OND Società Schacchistica Triestina B. De Rin). Match se je vršil na 12 deskah v soboto 8. 4. in je Celje zmagalo z 11:1. Matchu je prisostvovalo mnogo gledalcev. Celjani so bili navdušeno sprejeti. V imenu domačinov jih je pozdravil predsednik g. univ. prof. cav. Scarpa. Za prisrčen sprejem pa se je zahvalil podpredsednik Celjskega šahovskega kluba g. Grašer.

Podrobni rezultati so naslednji: Gabrovček Ferrari 1:0, Cijan : Pirona 1:0, inž. Sajovic : Vidman 1/2:1/2, Skitek : Paulin 1:0, Smigovec : Cerqueni -0, Volkar : Ing. Gvarrini 1:0, Detiček : Secoli 1/2:1/2, Grašer : Ing. Audoli 1:0, Diehl VI. : Pant 1:0, Fajš : Reichenhuter 1:0, Kocmur : Braicovich 1:0, dr. Pokorn : Centassi 1:0.

Obup mladega rudarja

Zaradi bolehnosti se je ustrašil vojaške službe

Hrastnik, 10. aprila
Ko so se ljudje na veliko soboto zvečer vračali iz sosednje župnije Dola od vstajenja, jih je prevzela novica, da se je vrge 21-letni rudar Ladislav Verđaj pod osebni vlak, ki krene iz Hrastnika proti Zidanemu mostu ob 19.30.

Založna se je odigrala v bližini čuvajnice, kjer je za čuvaja železnice Sumej. Čuvaj Sumej je našel truplo brez glave na progi. Takoj je obvestil bližnjo postajo. Zeleniška komisija, v kateri so bili zdravniki dr. Matko iz Radče, načelnik hrastniške postaje Rutar in drugi, je lahko po legi trupla takoj ugotovila, da ne gre za nesrečo, temveč za samomor. Razkosano truplo je bilo prepeljano v mrtvašnico na Do'u.

Trije drzni vlomilci v Šoštanju

V eni sami noči so vlomilci pobrali velik plen

Šoštanj, 10. aprila
Na veliki petek zjutraj se je po Šoštanju naglo raznesla vest o treh drznih in velikih vlomih, ki so bili v minuli noči izvršeni v Delobstovo branjarjo na dr. Vošnjakovi cesti, Movhovo slašičarno na Kolodvorski cesti in Valdlovo trafiko na dr. Vošnjakovi cesti. Oblasti še nimajo v rokah vlomilceve, jasno pa je že sedaj, da so vlomilci večje in organizirane vlomilske družbe, ki jih je znala dobro pripraviti in izvršiti. Ker so vsi prizadeti lokali na eksponiranih mestih, je prav verjetno, da so bili vlomilci izvršeni istočasno in da se je vlomilska družba razdelila na tri skupine. Zgodnje šoštanjske pasante so na vrome opozorili storilci sami, ko so hoteli ali nehoti pustili na cesti razne ukradene predmete. Tu je ležal kak kuvert, tam kaka prazna škatla, ob železniški progi pa je nekdo celo našel zaboj pomaranč. Očitno je drznim nočnim tatovom primanjalo dovolj časa, da bi mogli vse shraniti na varno. Vendar pa najdeni predmeti ne pomenijo nič v primeri z množino in vrednostjo blaga, ki jo je vlomilska družba odnesla.

V Delobstovo branjarjo so udrli skozi stransko okno. Vrata okno so nasilno odprli s sekuro in prebili eno notranjo šipo. Nakar je vlomilec lahko odprl okno z roko. Odnegli so večjo množino slanine, sira, čokolade in zaboj pomaranč, ki pa so jih zjutraj našli ob progi. Celotna vrednost ukradenega blaga znaša nad 1.200 din. Večji in boljši plen je vlomilec nudila

trafika Ane Valdlove. Dva dni prej si je trafikantinja izpolnila zalogo; predali so bili polni raznega tobaka, pripravljene za velikonočne praznike. Vlomilci so najprej skušali priti v trafiko skozi vrata in so ključavnico že natrli. Bila pa jim je le pretrd oreh, zato so razbili stransko okno. Zunanji obod s šipami so zmetali v bližnji vrt, notranji obod pa so naslonili ob zid. Odnegli so domala vso zalogo: od najnavadnejših do najfinejših cigaret, vse vrste tobaka, pisemski papir itd. Predal, v katerem so bile znamke in 300 dopisnic, so odnesli z blagom vred seboj. Da je šlo delo lažje in hitreje od rok, so pri sosednjem šardonerju ukradli koš in z njim odnesli ukradeno blago. Zjutraj je bila trafika v velikem neredu. Na tleh so ležale prazne škatle, tu pa tam še kaka poštepana cigara. Denar in kolke je trafikantinja ki sreči odnesla prejšnji večer domov, kljub temu pa škoda presega 6.000 din, ki je deloma krita z zavarovalnico. Najmanj je bila po dosedanjih ugotovitvah prizadeta Movhova slašičarna.

Oblastva so takoj pričela s temeljito preiskavo in zasledovanjem. Vse okolnosti kažejo, da so vlomilci v zvezi z vlomilci v Uriskovo trafiko v Pesju in Rakovo trgovino v Velenju, izvršeni prejšnji teden. Kakor v Pesju, so tudi tu ukradli sekuro. Pustili so jo pred Valdlovo trafiko, ukradli pa so jo pri tuk komandirju Kranjcu. Vsa šaleška javnost nestrno pričakuje, da bodo oblastva kmalu vlomilski družbi na sledu.

Mariborski dogodki

Maribor, 10. aprila
Mariborčani smo tudi letos lepo in dostojno proslavili velikonočne praznike. Veliko soboto smo v množicah zgrnili na vse strani. Velikonočne železniške ugodnosti so imele izreden odziv občinstva. Oba mariborska kolodvora sta bila pred prazniki v razgibanem vrvenju. Povsod gneča. Le s težavo si se preri skozi množico ljudi, ki so hoteli izkoristiti velikonočne železniške ugodnosti za obisk sorodnikov prijateljev in znancev. Pa tudi obratno so prihajali številni tučji v Maribor. Natrpani so bili vlaki zlasti v smeri Maribor—Ljubljana in Zagreb.

Navdušeni planinci pa so menili, da ni lepšega praznovanja praznikov kakor vrh Pohorja. Naše postojanke so bile dobro zasedene, le Kozjak je bil prikrajšan. Le redki so bili, ki so ga obiskali preko praznikov. Jedro mariborskega meščanstva pa je preživelo praznike v krogu dragih svoj-

cev. Velikonočno soboto so bile tradicionalne procesije v magdalenski župniji, ob petih pri frančiškanih, zvečer pa v stolni župniji. Velikonočno nedeljo zjutraj pa se je zgrnila množica ljudi k Sv. Jožefu v Studenci, kjer je običajna velikonočna jutrnja procesija. V splošnem pa so preživeli Mariborčani praznike prav zadovoljno. Velikonočni ponedeljek pa so šli v »Emavze«. Tisti, ki nimajo ožjih sorodnikov, so imeli svoj »Emavze«, kakor običajno po raznih nemaloštevilnih okoliških postojankah, ki so bile dobro založene z jedačo in pijačo.

Vneti mariborski dilčarji so pohiteli na Peco, pa tudi v Kranjsko goro iskat bele opojnosti. Ali so imeli kaj sreče, bodo povedali ob vrnitvi.

Mariborske gospe in gospodične so pokazale letos mnogo okusa za lepo modo. Ni jih bilo malo, ki so bile »nove« in ki

so rajši ostale v mestu, da pokažejo svoje nove toalete.

Premiera »Dijaka prosjaka«

V Narodnem gledališču je bila na velikoonočno nedeljo premiera znane Milčickerjeve operete »Dijaka prosjaka«, ki je znana po svojih lepih melodijah in spevih. Tudi mariborsko občinstvo je navdušila klasična glasba. Dirigent Lojze Herzog je z vestno interpretacijo skladbe povzdignil potek predstave. Tudi režiser Harastovič se je potrudil da je zunanji odskri okvir uspel učinkoviteje. Sodelujoči igralci in igralke so s skrbno pripravo omogočili lep uspeh predstave. Prednjačila je mlada, popularna primadona gđ. Jelka Igljeva, potem Manoševski, Anžlovar itd. Pavle Kovič je žel s komičnim ječarjem velik uspeh. Predstava je privabila številno občinstvo, ki ni štedilo s priznanjem.

Brez nogometa

Precej dolgo ne pomnimo, da bi bili Maribor za velikonočne praznike brez nogometa. Letos je bil železničarji so šli gostovat v Banjaluko. Drugi mariborski klubi so ostali sicer doma, vendar pa so si privoščili velikonočni počitek, četudi ni bilo to preveč mariborskim navijačem nič preveč všeč. Pa bodo gotovo odškodovani za binškočne praznike, ko se nam vsako leto obeta kopica najrazličnejših sportskih prireditev.

Usoden karambol

V soboto zvečer se je pripetila na pohorski cesti Reka—Pohorski dom usodna motociklistična nesreča, ki je zahtevala življenje 23 letnega trgovca Avgusta Peitlerja iz Rač. Peitler se je z motociklom, ki si ga je bil sposodil od nekega prijatelja v Hotinji vasi, vračal s Pohorskega doma proti Hočam. Na ostrom ovinku pa je vozilo tresčilo ob kup gramoza in se prevrnilo v cestni jarek. Sunej je bil tako silen, da je Peitlerja v velikem loku vrglo preko motocikla in je obeležal z razbito glavo, njegov prijatelj, ki je sedel na sociusu, je ostal nepoškodovan.

Peitlerja so takoj prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer je na velikoonočni ponedeljek podlegel poškodbam.

Zrtev lokomotive

Bližu kolodvora v Slovenski Bistrici je hotel prekoračiti progo 39-letni delavec Konrad Cobec iz Maribora, stanujoč v Ciril-Metodovi ulici 18. V usodnem trenutku pa ga je zagrabila lokomotiva osebnega vlaka in ga tresčilo ob tla. Obeležal je nezavesten s hudimi poškodbami. Prepeljali so ga v bolnišnico. Za napadalci poizvedujejo orožniki.

Pretep v gostilni

V Rogozi je prišlo v neki gostilni do hudega pretepa med fanti. Zabliskali so se noži in po zraku je frčal gostilničarski

inventar. Na bojišču je oblezal 20-letni delavec Maks Fridl iz Rogoze, ki je dobil več sunkov z nožem v hrbet. Prepeljali so ga v bolnišnico. Za napadalci poizvedujejo orožniki.

Zrtev streljanja

Tudi letošnje velikonočno streljanje je zahtevalo številne žrtve. V mariborsko bolnišnico so prepeljali šest ranjencev, ki so se pri velikonočnem streljanju pone srečili. Med njimi so: 45-letni posestnik Fred Rokavec od Sv. Benedikta v Slovenskih gorah, 17-letni Jožef Korec, mehanični vajence od Sent Petra, 39 letni posestnik Ivan Ledinek od Svetega Križa pri Ostrnem vrhu, 18-letni delavec Anton Verglec iz Bistrice, 22-letni posestnikov sin Konrad Škofic iz Gornjega Hlapja pri Sv. Jakobu in 25-letni kmetiči dninar Avgust Rajh in Marenberga. Vsi so opečeni po obrazu in po rokah. V Stolni ulici 5 v Mariboru pa se je z vrelim mlekom oparila 6-letna Brigita Kolarčeva. Doblila je zlasti hude opekline po prsti. Mariborski reševalci so jo prepeljali v bolnišnico.

Požari

V Selnici ob Muri je zaradi slabega dimnika nastal ogenj na domačiji posestnika Ane Hödlve. Ogenj je upepeli vso domačijo. Škoda znaša okrog 30.000 din. — V Šmartnem na Pohorju je zgorelo gospodarsko poslopje Ferdinanda Satterja, ki trpi 25.000 din škode. Ogenj je bil najbrž podtaknjen.

Na Muti je zaradi iskre iz lokomotive nastal gozdni požar tudi v Rdečem bregu površino 6 ha. Z združenimi močmi so domači in gasilci ogenj omejili. Hkrati je nastal gozdni požar tudi v Rdečem bregu pri Podvelki v Dravski dolini. Tudi tu ga je zanetil iskra iz lokomotive. Škoda znaša nad 50.000 din.

Danes popoldne so se v trkotu pri kretnici 8. zaradi iskre iz lokomotive vžgal ob progi zloženi stari pragovi. Škoda ni velika.

Požar na Zgornji Hudinji

Celje, 11. aprila
Danes okrog 14.45 je nastal požar v stanovanjski hiši Franca Slosarja na Zg. Hudinji pri Celju. Vnela se je s slamo krita streha in mahoma je bilo poslopje v plamenih. Na kraj požara so prihitali celjski in gabrški gasilci, ki se jim je posrečilo rešiti sosedna poslopja, dočim je Slosarjeva hiša pogorela do tal. Rešili so samo nekaj pohištva. Zalogo živih, oblek in drugega je pa ogenj uničil. Škoda znaša 75.000 din. Ogenj so zantelili neprevrtni otroci, ki so streljali s papirnatiimi patronami, zaradi česar se je vnela slamnata streha.

NAGRADNA KRIŽANKA

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
14						15		16					
17						18		19			20		
21			22		23						24		
25						26				27			
28						29			30		31		
					32			33					
34			35		36						37	38	
39				40		41				42		43	
44				45		46				47		48	
				50		51				52		53	
				54		55	56			57			
58		59			60				61		62		63
64	65		66		67			68		69		70	
71		72		73				74				75	
76						77						78	

Vodoravno: 1. zdravilo; 7. zdravju škodljiva tekočina; 14. danski novelist in dramatik; 16. zelišče; 17. žensko krstno ime; 18. Slovan; 20. se rabi pri pleskanju; 21. glagolska oblika srbohrv. glagola »kuvati«; 23. židovski učitelj; 24. ud človeškega telesa (2. sklon); 25. oblika od sedeti; 26. kri (srbohrv.); 27. mesto v Julijski Benečiji; 28. rjav konj (srbohrvatski); 31. dekleta; 32. vodna rastlina; 33. akademski naslov; 35. glasbeni znak za »glasno«; 36. lok (latinski); 37. kemijski znak za sestavni del mila; 38. reka v Italiji; 39. suženj; 41. rimski cesar; 43. prvi zlog imena pasjega filmskega zvezdnika; 44. latinsko ime za sklado; 45. otok v Jadranskem morju; 47. Zupančičeva pesem; 49. avtomobilski znak za Kino; 50. mesna jed s kislim zeljem; 52. krstno ime pariške salonske dame iz 17. stol.; 54. Ibsenova drama; 55. I. Potrča povest; 57. notranji organi; 59. oziromni zaimek; 62. glasbena nota; 64. avtomobilski znak za Italijo; 66. reka v Jugoslaviji; 68. oblačilo starih Rimljanov; 70. avtomobilski znak za Estonsko; 71. instrument; 73. kij; 74. znak za države v Ameriki; 75. usoda (srbohrvat.); 76. milost

(turški); 77. žensko ime; 78. žival severnih pokrajin.
Navpično: 1. pesnik slovenske moderne; 2. car Bolgarov; 3. prepirljivec; 4. prvi samoglasnik in 19. črka v abecedi; 5. predmet; 6. veznik; 8. kratica za naslov sloven. revije; 9. veznik; 10. pijača starih Slovanov; 11. račja zel (latinski); 12. tak (srbohrvatski); 13. spartanci; 15. mesto v Jugoslaviji; 18. vodna žival; 19. ni bel, ni črn; 22. glagolska končnica v francoščini; 24. disciplina; 29. ptica; 30. stranka v Jugoslaviji; 34. kraja; 38. svatba; 40. reka v zetski banovini; 42. francoska pisateljica; 45. sin trojanskega kralja; 46. kratica za glabeni zavod; 47. osebni zaimek; 48. graja (srbohrvatski); 50. jed iz moke; 51. glasbena nota; 52. dva enaka soglasnika; 53. svetopisemska oseba; 56. predlog; 58. eden izmed darov sv. Treh kraljev; 60. ozek kos blaga; 61. poljedelsko orodje; 63. rojstni kraj slovenskega pesnika; 65. ime filmskega igralca; 67. član družine; 68. izpuščaj; 69. osebni zaimek; 70. kraj pri Trzinu; 72. isto kot 69; 75. ime črke; 79. nogometni izraz (fonetsko).

Nagrado v znesku 100 din

je žreb tokrat naklonil Mari Strnadovi, Dolenji Logatec 58. Troje nagrad v obliki »Jutroviha« knjig prejmejo Ivan Babnik, uslužbenec tobačne tovarne v Ljubljani, Stanislav Vontina, absolvent meščanske šole, Bezenškova ulica 13. Meste in Slavica Selanova, Beograd, Zlatiborska 66.

Rešitve je treba poslati do petka in sicer po navadni dopisnici, tako da križanko izrežete iz lista, jo pravilno izpolnite in izrežete nalepite na zadnjo stran dopisnice. Reševalci v Ljubljani. Mariboru in Celju, lahko izrežete iz lista z

izpolnjeno križanko nalepijo tudi na navaden kos papirja in ga do petka vržejo v nabiralnico »Jutroviha« podružnic Po žrebu izbranemu reševalcu pripade nagrada 100 din, razen tega pa so na razpolago še tri tolažne nagrade v knjigah.

Rešitev zadnje nedeljske križanke

Vodoravno: mlo, molk, Eva, sol, go, ara, je, ulica, loka, shtat, oca, Abo, mana, meja, ata, Ala, aga, Ivan, mati, Adam, rama. — Navpično: megalomanija, Ivo, la, os, loj, kleptomanija, Uri, Ela, Aca, ukana, Aboja, ošat, Abel, Ig, Anam, Amuz.

Odprta je cesta, nasmejano nebo...

Zemlja je vzbrstela, k sebi vabijo gore, polja in vasi — Kam boš, popotnik, nameril korak?

Proci koraki o proci pomlad

na Lisco, iz Laškega na Smohor in do Celjske koče.

Tudi Dolenjska ima svoje obiskovalce, ki ljubijo mirne holme, kjer je mogoče s počasnim korakom premeriti daljave, polne spomladanskega cvetja in zelenja. Ze pri Grosupljem začne pot v hribe preko Polževega v Slično; v daljnji Beli krajini vabi Mirna gora in mično gričevje ob hrvaški meji. Dokaj neznan si turistom izleti proti Kočevski, ki skriva zanimive, lepe izprehode po temnih gozdovih. Na Notranjsko turisti iz Ljubljane nimajo daleč. Krim dosežeš s Preserja, v lško vas vozi avtobus, odkoder si kmalu v romantičnem lškem Vintgarju, z Iga so številni izleti na

Turnec pod Grmado

Snežna odeja se polagoma umika v planine. Za seboj pušča pramene snežnice, ki polzijo preko skal in obronkov v najbližji potok v dolini. Mirna zimska narava postaja nemirnejša iz dneva v dan: oblaki se podirajo z vseh strani, golo dreve v gozdu tipa s svojimi vejami v praznino; čutiš pričakovanje pomladi, zrak je mil, nasičen z lagodno dremavico. Toplo solnce nenasitno požira sneg; kjer je še včeraj bil, danes že brstijo vijoličasti cvetovi zafrana. V lahkem vetrčcu se ziblje encijan in razkazuje svoj modri čar, anemone se belijo na pobočjih in kelih modrih soldanel priknavajo spomladanskemu početju v naravi.

Planinske izlete v spomladi štejejo med najlepša doživetja. Naše misli potujejo za oblaki in vprašujemo se, kam naj krenemo, da bomo imeli čim največ užitka od spomladanskega izleta. Gorenjska najmočnejše vabi planince. Saj ni treba daleč hoditi za začetek, že okolica Ljubljane ponuja številne lepote: po raznih poteh k Sv. Katarini, na Grmado, Tošče, Črni vrh pri Škofji Loki, ali še bliže na Šmarno goro in na Rašico. Podjetnejši se povzpnejo na Ljubnik, kjer stoji udobna planinska postojanka. V Poljanski in Selški dolini so številna izhodišča za izlete na okoliško gričevje, iz Dražgoš je prijeten pohod na Jelovco s sestopom v Kropro, Radovljica ima v svoji okolici lepe izlete, proti Begunjam ali mimo Sv. Trojice na Dobrč; blejska kotlina je neizčrpna v svojih čarih vsak letni čas, iz Zirovnice lahko hitiš pot Stol v Valvazorjevo kočjo, ki leži na edinstveni razgledni točki; na Jesenicah se je treba odločiti za pot proti Ratečam ali v Bohinjsko dolino, odtod tudi lahko napraviš izlet v goiško skupino, na Možaklo in drugam. Gornja Savska dolina je prebogata možnosti za planinsko izživljanje, tam so Martuljek, Kranjska gora, Rateče-Planica, od koder vabijo številni hribi lažjega in težjega planinskega značaja. Planinci, ki delajo visoko-alpinske spomladanske ture, morajo paziti na zadostno opremo, pri čemer ne smejo pozabiti na cepin in dereze. V Bohinjski kot polagoma prodira spomlad. Na mirni gladini jezera se zrcalijo čarobne oblike oblakov, ki se podirajo iz nad Podrte gore in hitijo k Právicu. V Ukanci je najlepši čas meseca maja, ko poživlja nebeski mir le zvržene ptice in donči šum slapa Savice. »Zlatorog« stoji v središču zelenja in je dom najprijetnejšega oddiha. Zložna pot vodi na Komno ali na Vogel, od koder so najlepši razgledi na Bohinjsko dolino in na Triglavsko pogorje, ki je še odeto s snežno plastjo. Tja še usmerjajo korake smučarji, ker je Staničeva kočja oskrbovana do 15. maja.

Kamniške planine opazujemo vsak dan iz Ljubljane — kam bi se človek odločil? Ali na Krvavec, kjer stoji planinski dom, ali na Veliko Planino, kjer se mora kopneči sneg izogibati pestri spomladanski planinski flori? Ali nemara do Doma v Kamniški Bistrici, od koder je s primerno opremo že mogoče poskusiti izlet proti Jermanovim Vratom in proti Kokrškem sedlu? Tudi smučarji imajo še primerne prilike na Korosci in na Okrešlju, kjer so ugodne snežne razmere do konca maja. Logarska dolina, ki ima več planinskih zavetišč, pa vabi planince, da prisluškuje pesmi slapa Rinke. Hribovito Zasavje ima spomladni največ obiskovalcev. Ze iz Zaloga vodijo pota ob potoku na Jančje s sestopom v Litijo ali v Višnjo goro je prijeten enodnevn izlet. Z vsake železniške postaje do Zidanega mosta lahko turist kam krene: iz Litije na Sv. Goro, s Save takisto in v Tomazinovo kočjo, iz Zgorja in iz Trbovelj na Kum, na Sv. Planino, iz Hrastnika in iz Trbovelj na Mrzlico, z Zidanega mosta

Skrivnostim našega Krasa na sledi

Če bomo v soboto izpraševali izletnike in turiste, kam naj gredo v nedeljo, bomo skoraj vedno slišali, da so namenjeni na Gorenjsko. Prav lepo je tako. Še lepše bi bilo, če bi ta ali oni odgovorili, da gre na Kras. Skoro tretjino naše lepe Slovenije pokriva kraška tla. Krasa naš človek ne pozna. Povsod prevladuje mnenje, da je Kras pusta, skalnata pokrajina, brez zanimivosti. Mogoče bi ta ali oni popotnik res dobil ta vtis, če bi ne prodirli globlje v lepote Krasa in v čudežne pojave, ki jih Kras skriva.

Kraška pokrajina ni veličastna, kakor so planine, ni prijazna, kakor so dolenjski griči ali Haloze in Slovenske gorice, tudi ni odprta in široka, brezmejnja v svojem obzoru. Kras ima svoj čar. Kot z gozdom pokriti valovi si sledijo slemenja in doline, ki so brez potokov in brez rek, vedno drugačne in vseeno vedno iste. Pokrajina je mirna in tiha, velika in otožna. Gozd in z brnjem pokrite goličave so osnovni ton te pokrajine. Izpremembo v razgledu prinesejo kraška polja, z velikimi ponikovalnicami in neobdelano močvirnatu ravnino, ki je periodično, od časa do časa, poplavljen. Vasi leže ob robu takih ravnin.

Najbližji nam je notranjski kras, ki obsega porečje Ljubljane in njenih pritokov. Vsa voda tega predela odteka proti Vrhniku. Karakteristika kraškega sveta je v tem, da vidimo tam vodne toke na površini le v krajših delih. Ljubljana, lena in dolgočasnna v Ljubljani, je v svojem gornjem toku zanimiva. Malokdo bo vedel, da ima v svojem gornjem delu dva toka.

Iz Križne jame

Prvi se začne še v Italiji pod Snežnikom ter se tam imenuje Pivka in pronicva v Postojnski jami. Druga veja, drugi tok pa začne pri Prezidu na Hrvaškem. Imenuje se Prezidski potok. V Loški dolini ga zopet vidimo, medtem je že tekel pod zemljo. V Loški dolini ima ime Obrh, ki zopet ponikne ter privre v Cerkniškem polju na dan pod imenom Jezerski obrh. Ponikve in pride za par sto metrov na dan kot Rak v Škocijanu. Na dan pride zopet v Malograjski jami, kjer se mu je pod zemljo pridružila Pivka, ter teče kot Unica po Planinski dolini, nato pa po 10 km zopet ponikne in se prikaže kot Ljubljana na Vrhniku. Izvir Ljubljane bruhajo ob visoki vodi vsako sekundo po 250 kubičnih metrov vode, kar bi bilo 25 vagonov vode v sekundi. Po tem podatku si lahko predstavljamo, kako veliki prostori morajo biti pod zemljo. Ti prostori so nam pa žal po večini neznan in jih le domnevamo. Večje jame pričakujemo lahko le tam, kjer so veliki izvori, t. zv. obrhi (Obrhi — ob vrhu; Vrhnika) ali pa tam, kjer so ponori v kraških poljih. Na planotah najdemo le veličanska brezna, skozi katera pada voda kot po kaminih v globino.

Od podzemne poti Ljubljane in njenih pritokov poznamo le majhne dele. Dobro in pravilno raziskan je le podzemski tok Pivke od Postojne do Planine. Od Prezida pa do Loža so vode še premajhne,

Kureček in okoliško gričevje. Borovnica je izhodišče za divjo sotesko v Peklu, Logatec vabi s svojo okolico Vrhnika ima prelepe izlete na Planino, na Raskavec — povsod najdeš primeren kotiček, da opazuješ spomladansko vstajenje.

Vse Pohorje je pričelo z gozdovi, tam lahko pričneš turo že v Slovenski Bistrici z dostopom do kočje pri Sv. Treh kraljih, dalje do Mariborske kočje, Ruške kočje mimo Šumika na Klopni vrh, mimo kočje na Pesku do Senjorjevega doma pa sestopiš mimo kočje pod Koko v Slovenji Gradec, odkoder te zamikata Plešivec in Peca. Tu samo nekaj točk — podoben načrt za nedeljske in večdnevne izlete pa si mora vsak sestaviti sam. SPD je v vsakem primeru na razpolago s potrebno literaturo in naveti.

da bi jim mogli slediti v ponore. Šele v Loški dolini sta dve večji jami: Bruhalnik Mrzla jama pri Ložu in Golobina, ki odvaja Loški obrh proti Cerkniškemu jezeru. Obe jami sta zelo veliki, vendar težje dostopni. Med Ložem in Bloško polico je največja jama v Sloveniji, Križna jama, ki meri z vsemi rovi preko 7 km. V Križni jami je potok, ki priteka z Bloške planote v Cerkniško polje in tvori velika in globoka podzemska jezera. Prvi del jame v dolžini 1600 m je dostopen brez posebne opreme. V Cerkniški dolini je nekaj velikih izvirov ali obrhov: Jezerski obrh pod Gornjim jezerom, Stebršica, Lipenjšica, ter Žirovnišnica in dva velika bruhalnika: Vranja jama v Zadnjem kraju in Suha dolica nasproti Dolenjemu jezeru. Veliki ponikovalnik so pod Dol vasjo: Narte, Svinjska jama, Mala in Velika Karlovec, ki jo proti Raku lahko daleč zasleduješ (preko 2 km). Zelo zanimivo so tudi velikilijaški ponori v danu jezera: Ponikve, kjer izgine Jezerski obrh ali Steržen ob Mali vodi, dalje Rešeto in Vodonos pod Dolenjim

V kraljestvu kraljevske rože

Pomlad prihaja v deželo. Na sto različnih načinov. Tudi v mesto prihaja. Od dne do dne se množe otroci s pisanimi košaricami cvetja: za dinar, za dva. Pa obstanemo: ali je res pomlad v deželi? Res je. Tudi ml, zaprti med temne zidove, sklonjeni nad vsakdanjim delom, vemo, da prihaja pomlad. Cvetje v solah, cvetja na mlazah. Pa kaj nam je treba cvetja v vazah? Saj to ni vse, kar daje narava. Le par primerkov je onega velikega bogastva, s katerim se narava odene, kada prihaja pomlad.

So pa tudi cvetke, ki jih ne vidimo na trgu, ali bi jih vsaj ne smeli videti tam: zaščitene cvetke, redke, da jih je zakon moral obvarovati pred trgancem, da bi poznejši rodovi imeli tudi še nekaj dediščine. Ena takih rožic je Kraljevi volčin. Daphne Blagayana ji pravijo oni, ki so kaj več slišali o njej.

Kraljevski volčin si je treba ogledati v naravi. Temnozeleni grmičji z rahlo rumenkastimi, duhtečimi cvetji rastejo po romantičnih rebrih Polhograjskih Dolomitov, tam po Jetrbenku in Grmadi. Našli so jo pa tudi še v okolici Rimskih toplih, Zidanega mosta ter na raznih krajih Kozjakca. Tudi pod Karavankami raste Kraljeva roža. V Begunjsko Drago so jo prinesli, z uspehom celo.

Vsi oni, ki so ostali brez velikonočne številke 'Jutra'

ker je nekaterim trafikam in prodajalcem na deželi pošla, naj se zglastjo čimprej v najbližji podružnici »Jutra«, ki jim bo to številko preskrbela od prodajalcev, katerim je morda nekaj izvodov ostalo.

Podružnice »Jutra« so v Mariboru, Celju, Novem mestu, Ptuju, Trbovljah, Slovenjem Gradcu in na Jesenicah.

Komur so podružnice preveč od rok, naj naroči velikonočno številko »Jutra« pri upravništvu v Ljubljani, Knafljeva ulica, in naj priloži naročilu 3 din v znakmah.

jezerom ter Retje pod Marofom, kjer izgine Žerovnišnica. Najlepši in najbolj idiličen je Zadnji kraj, zaliv jezera za polotokom Otočcem s ponori Gubno, Bobnarice in Kotel.

Kam teko vode, ki ponikajo v dnu jezera, ni dognano. Vode iz Karlovic teko proti Raku, kjer je mogoče prodreti proti Karlovcem preko en km daleč. Rak kmalu ponikne in se prikaže v desnem rokvu Malograjske jame (po levem teče Pivka), ki ga lahko zasleduješ skoro 2 km proti vodi navzgor. Združena Pivka in Cerkniške vode se imenujejo na Planinskem polju Unica, ki začne že pod Ivanjim selom ponikati ter doseže le v visoki vodi spodnji konec doline, nazvan »Pod stenami«. Tu je več velikih požiralnikov ki jim pa ni mogoče daleč slediti. Od Planinskega polja dalje so znani le neznatni deli podzemskega toka Ljubljane v jami Logarček, v Vranji jami in v 250 m globokem, velikanskem breznu Gradišnici pri Logatcu. Ogromne kotlaste doline med Planinsko dolino in Vrhniko pa kažejo, da se je tu na mnogih krajih udri strop nad velikanskimi podzemski prostori (Kukave, Koliševke, Smrečnice Vranja jama, Skednena jama, Dolšek itd.).

Vse to vodovje obsega skoro 2000 kvadratnih kilometrov veliko področje. Pri Vrhniku potem izvira v štirih velikih obrhkih: Močilniku, Retovju, Ljubiji in Bistri.

Fotoamater

Za barvne posnetke proti svetlobi

daje zadnja številka Knappove revije »Foto-Beobachter« naslednje nasvete:

Takšni posnetki zahtevajo kakor beločrni čelna senčila (protisvetlobnega zasлона) pred objektivom, da se izognemo neželjenim refleksom. Ta pripomoček je koristen v ostalem sploh za vse vrste posnetkov.

Paziti moramo na kakšno markantno osprejde in ga posmeti v sliko. Tu gre n. pr. za kakšno klop, drevo ali deblo, veje, ki zapirajo sliko navzgor, vratni lok ali značilno senco, ki izvira od kakšnega predmeta v sredini, ki ji je namenjen razdeliti ter zrahljati osprejde. Senca poteka najbolje diagonalno od leve zgoraj proti desni spodaj.

Najvažnejše pa je, da podaljšamo osvetlitveni čas. Ker so pri posnetkih proti svetlobi sence številne in težke, a morajo dobiti vendarle nekaj risbe, in nam svetlomer navaja samo vsoto vpadajoče svetlobe, je treba odbrati čas podaljšati. Podvojitev časa, ki ga navaja svetlomer, se je pri teh posnetkih najbolj obnesla, kajti tako dobimo neko srednje izenačenje med svetlobami in sencami. Svetla, osončena mesta se pri tem malo preosvetlijo, kar je pa rajši prednost, ker dobe ožarjena mesta na ta način šele pravi žar in se protisvetlobno razpoloženje s tem poudari. Lahka preosvetlitev svetlih mest ustvarja tudi malo megleno ozračje, skozi katero sijejo barve posebno nežno.

Pravilo, da delajmo barvne posnetke s soncem za hrbtom, je dobro za začetnike, kakor je bilo dobro isto pravilo za začetnike črno-bele fotografije. Toda naprednejši amater lahko poskuša tudi drugače in uspehi so mu danes tem bolj sigurni, ker prenesejo moderne barvne emulzije tudi glede svetlobnih kontrastov marsikaj, česar prve emulzije te vrste niso prenesle.

Za momental posnetke ponoči

velja z ozirom na sedanje najbolj občutljive plasti in zaslonko 3.5 sledeče pravilo: Tam, kjer človeško oko brez posebne truda še vse razločno in svetlo vidi, in sicer vse, kar svetlike obsejajo (ne pa samo te svetilke), lahko brez nadaljnega napravitve trenutni posnetek z 1/10 sekunde ali pa še krajšo osvetlitvijo.

Fotokluba Ljubljane

v tekočem tednu bo v torek zvečer slikovna kritika, v petek običajni članski sestanek, v nedeljo skupni izlet.

Barvne filme

Je poslati kmalu po zadnjem posnetku v razviti. Če nam ležijo osvetljeni in nerazviti nekoliko mesece, se ne smemo čuditi, da bodo imeli potem kakšen zelen ali drug barvni odtenek. V tem pogledu barvni filmi še daleč ne vzdržijo toliko, kolikor navadni.

Močnim fotografskim žarnicam

podaljšamo življenje, če vključimo med ustanavljanjem primeren upor, ki ga lahko kupimo v vsaki trgovini z električnimi potrebščinami. Za ustanovitev nam zmanjšana svetloba popolnoma zadostuje. Pri posnetku upor apert izključimo, žarnica zasije s polno močjo.

Premalo osvetljene, trde negative

s takšnimi kontrasti, da jih ne zmoredmo niti z najbolj prevejanimi kopirnimi načini, rešimo lahko še s tem, da jih ne izfiksiramo. Posnetek v tem primeru samo razvijamo in dobro izperemo ter posušimo. Hraniti pa moramo takšne negative v temi, ker vsebujejo še vedno za svetlobo občutljivo bromovno srebro in se sčasoma pokvarijo.

Posnetki arhitektur

s širokokotnim objektivom so nam zavoljo svojih perspektivnih lastnosti malo tuji. Če napravimo isti posnetek iz večje oddaljenosti s teleobjektivom ali sploh zelo dolgo goriščno, bo perspektiva naravnejša. Zelo lahko je delati takšne posnetke, kakor ugotavlja zadnja številka »Photographie für Alle«, z dolgo goriščno. Posnetki je treba po vrsti dele, ki ležijo drug ob drugem, arhitekturo tako rekoč obtipavamo z objektivom, jo smemamo kakor panoramo. Poedine slike zleplimo skupaj.

PRED SODIŠČEM

— Čujte, oboženc, vaša žena se pritožuje, da sploh ne delate. Ali je to res? — Križ božji, gospod sodnik, le kako morete kaj takega trdit? Kar vprašajte jo, kaj sem delal drugi četrtek preteklega februarja.

★

— Obsojeni ste na 20 let težke ječe. Ali imate še kakšno željo? — Samo eno prošnjo bi imel, gospod sodnik. Prosil bi vas, da bi sporočili moji ženi, da danes ne pridem na kosilo.

Za sportnike in ljubitelje narave

Naši kraji so idealni za planinstvo, skavtizem, gozdovništvo, taborenje. Naše reke in potoki, naše morje slove preko meja, da prihaja na njihove bregove zmerom več ljubiteljev narave. V krasne planine hite, v divne soteske in doline, k bistrim

neblagoslovljen in neobogaten. A preden napravite načrt za to pomlad in poletje, si na vrto Aleksandrove ceste 10 v Ljubljani ogledite razstavico, ki jo prireja trdnika »Interpromet«. Tam si lahko izberete šotor, kakršen vam bo po volji: patenti-

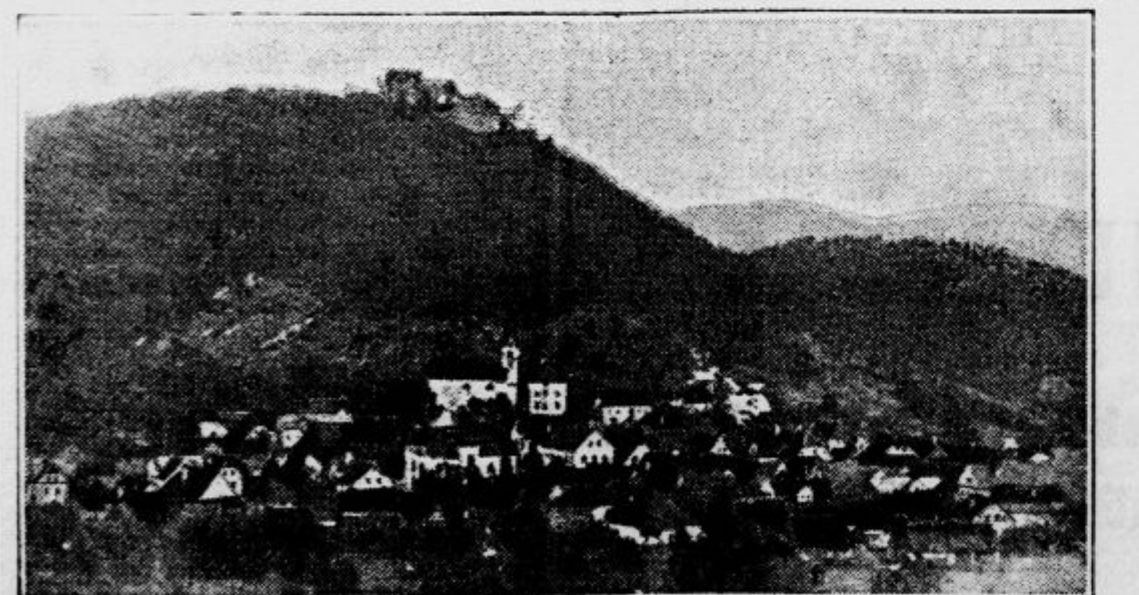

Se kadar se zbero v velemesto, so šotori vsak zase nekaj romantično-intimnega. Slika nam kaže mednarodno taborenje skavtov na Nizozemskem

vodam, v samoto, da se povsem predajo očiviljajoč lepoti pokrajine. Sodobnemu ljubitelju narave ni več do hotelov, naj ga že primamljajo z razkošjem ali s skromnostjo skupnih ležišč. Sodoben turist hoče biti sam zase, da si lahko svobodno išče srečanj z ljudmi, in zato je njegovo najboljši priljubljen bivališče v naravi — šotor. Tu lahko doživiš vso romantiko, tu lahko dojamete vso krasoto preproste narave, samo tak način letovanja ti nudi pravo okrepitev telesa in duha, pravo uživanje dopusta, pravi odpočitek in nabiranje novih sil.

Ce pogledate našemu mlademu planincu, skavtu, gozdovniku v obraz, spoznate takoj, da spada med rod, ki bo popeljal človeštvo iz današnjih zmed na višjo stopnjo kulture, blagostanja in humanitete. Voda, solnce, zrak! Ni je večje radosti od bivačkanja na parobku gozda in ob vodi. Zato pohitite v planine, v samoto in se predajte naravi! Narava ni, kakor so od meščanskega življenja pokvarjeni ljudje: nihče, ki se ji je kdaj približal, ne ostane

rani »Premiere«, šotorsko hišico »Itete«, ki je presenetljivo dovršen model dosedanjega družinskega šotora. »Itete« je ljudski model, ki je zaradi nizke cene vsakomur dosegljiv. Vsi šotori so izdelani izključno samo iz domačih tkanin, impregniranih po najnovejši inozemski metodi. Dejstvo, da je med odjemalci že zdaj v zgodnji sezoni več šumskih in rudniških direktij, nekateri vojaški dostojanstveniki, inženjerji, geometri, skavtska, gozdovniška in druga društva, že samo več ko dovolj pove. Trdnika ima na zalogi tudi izredno praktične zložljive postelje, madrace iz gumija, ki se napolnijo z zrakom, spalne vreče, patentirano kuhalno opremo iz aluminija, šotorska dna, podaljšane in dvojne strehe itd. Cene so presenetljivo nizke, saj stane šotor za dve osebi samo 590 din. Novi tip tehnično dovršenega in cenenejšega šotora »Itete« si bo pač omislila sleherni izletniška družba in vsak posameznik, ki želi naštete in najceneje prebiti svoj dopust.

Loč, starodavno središče naše Notranjske

Javna tribuna

To naj bo polovična vožnja?

Vožnja na državnih železnicah se je s prvimi aprilom letošnjega leta za malenkost zvišala. Ljudje, ki so ta dan prihajali po vozne karte, pa o povišanju železniških tarif niso bili prej obveščeni, skoraj niso mogli verjeti, da so zahteve prometnih uradnikov resnične. Mnogi so mislili, da so uradniki za prvi april nagajivo razpoloženi in da se jim hoče potegavščine. Bil sem priča mnogim komičnim prizorom na mali podeželski postaji, katere vodja je imel mnogo posla, preden je ljudi prepričal, da gre v resnici za povišek dosedanjih voznih taksa.

Če se je upravi drž. železnice zdelo umestno, da je zvišala vozne cene, in ali je ta povišek potreben ali ne, v to se danes ne nameravamo spuščati. Vendar se nam zdi umestno in primerno, opozoriti direktorju drž. železnice v Ljubljani na sledeči nedostatek:

Za primer vzemimo kar razdaljo Kočevje-Stara cerkev. Do 1. aprila je veljala vožnja od ene postaje do druge 1 dinar, kar je tudi najmanjša tarifa za vožnjo na železnici, tako da so za vožnjo v III. razredu plačevali po 1 dinar tudi drž. uradniki in drugi lastniki modrih žel. legitimacij,

ki sicer uživajo pri cenah za vožnjo 50% popusta. Od 1. aprila dalje pa se je cena te vožnje zvišala na 1 din 50 par. Lastniki modrih legitimacij so upravičeno zahtevali 50% popusta, vendar morajo plačevati za vožnjo v III. razredu takisto po 1 din 50 par, zaradi tega, ker se karte po 75 par ne izdajajo. Prav? Če je bil povišek že umesten, tedaj naj bi se za lastnike modrih kart določila cena vsaj 1 din za imenovano vožnjo, sicer tu ne moremo govoriti o voznih olajšavah, če morajo tisti, ki uživajo 50% popusta pri vožnjah na železnici plačevati iz Stare cerkve v Kočevje isto ceno kakor oni, ki nimajo voznih olajšav.

Podobnih primerov je gotovo še več, pojavljajo se bodo povsod, kjer bo lastnik modre legitimacije zahteval vozno karto razdalji 1-3 km. Zato bi bilo primereno, da se ta nedostatek z naknadno odredbo odstrani in uredi popust pri podobnih tarifah tako, da bo cena vožnji na tako kratki progi veljala 1 din. Dokler tega ne bo, se bodo pojavljale nelogičnosti, kakršna je zdaj pogosta: Če se hoče lastnik modre žel. legitimacije peljati iz Kočevja v Stara cerkev v III. razredu, mora plačati kakor drugi 1 din 50 par, če pa zahteva (v kar je upravičen) vozno karto za II. razred, plača samo 1 din 25 p. Tako je vožnja v II. razredu cenejša kakor v tretjem. Imenitno, kaj?

Gusarski satan

Kristof Kolumb je 12. oktobra 1492. odkril novo celino, ki je ni niti iskal niti smislil, in vse do konca svojega življenja ni izvedel, da je odkril Ameriko. Tudi ni bil Kolumb tisti, ki je prvi opazil novi svet, marveč neki mornar, ki je stal v jamborski košari in videl, kako so v daljavi iz morja vstajali obrisi kopnina. Tudi se Kolumb ni izkrcal na celini, marveč na otoku Kubi, ki nosi skupaj z mnogimi drugimi otoki enotno ime »Zapadna Indija«. Španci so se tega otoka polastili, kakor so se na strašnih roparskih pohodih polastili večjega dela Srednje in Južne Amerike. Tako so si za določeno časovno razdobje s Portugalci delili največji zemljiški plen, kar jih zgodovina pozna. Ko so španci te dežele že 100 let plenili, ubijali njihovo prebivalstvo ali pa ga zaslužili, so jim pričeli drugi narodi to posest osporovati. Angleži in Francozi so se takisto skušali vmešati v Ameriki. Špansko gospodarstvo že leta 1600 ni bilo več tako močno, da bi moglo njegove ladje brez nevarnosti križariti po oceanu. Pustolovci, dezertirji, klateži so se osamovojili, si prilastili nekaj ladij in pričeli lov na španske trgovske ladje. Zapadno-indijski otoki so nudili tem gusarjem zavetje, v varnih pristanih so se skrivale njihove ladje, odtod so kontrolirali morskata pota in napadali španske trgovce. Ko se je med velikimi evropskimi pomorskimi silami pričel konkurenčni boj, so se Angleži zvezali s temi morskimi razbojniki, z najnevarnejšimi sovražniki španske pomorske trgovine, jih podpirali in jih od časa do časa vzpodbujali k novim podvigom. Ti morskimi razbojniki so se imenovali filibusteje. Izvor tega imena ni popolnoma jasn. Sami so se imenovali obalske brate, francosko — freres de la coté, svet pa jih je imenoval filibusteje, morda je to prišlo od angleške besede flyboat, francosko fliboat. Tako so se imenovali lahki, hitri čolni, ki so se jih posluževali zapadnoindijski pirati; drugi spet trdijo, da označka prihaja od angleške besede »fee bote« (pomorski ropar), iz česar je potem nastala francoska spakodranka »filibustier«, toda tudi v holandskimi najdemo besedo »filibustern«, kar pomeni gusariti. Toliko o besedi sami. Filibusteji so bili strah morja in vsi pojmi, ki so zvezani z mor-

skim razbojništvom in piratstvom, so zvezani s temi ljudmi, ki so se zbrali iz vseh vetrov; eden izmed njihovih zgodovinarjev jih imenuje »zapostavljene, nezadovoljne, zapeljane in prodane, begunce in propalce, ljudi, ki so jih bodisi zaradi vere, iz političnih razlogov ali pa zaradi zločinov preganjali, divje fante, moško skupnost (ženske so jim bile le redek užitek), pustolovce, slavohlepneže, ki so z vsemi sredstvi, dovoljenimi in prepovedanimi, skušali najti svoj srečo.« Zbrali so se pri padniki vseh stanov in ras, nobene razlike ni bilo med njimi, toda na vsaki ladji so brezpogojno priznavali po enega vodjo, katerega so slepo ubogali in se mu podvržli. Njihov glavni stan je bil na želvem otoku Tortuga in na severnem koncu Hispaniole. Odtod so vršili svojo obrt, ki jim je v primeru neuspeha obetala vešala in kolo. Med njihovimi kapitani je bilo mnogo korajžnih, drznih fantov, njihova imena so prišla v zgodovino, izpolnila en del zloravnice kronike, in glas o njih se je širil ravno tako naglo kakor glas njihovih tovarišev na kopnem, velikih razbojniških glavarjev v Franciji in Nemčiji. (V ta čas in to okolje spada dejanje Ferrarovega romana »Gusarji«, ki je izšel pred leti v »Jutrovi« knjižnici.)

Enega izmed teh zloglasnih morskkih razbojnikov so španci imenovali »gusarskega satana«, bil je Francoz po rodu. O njem je ostala slika: vitek, žilav mož z ozkim licem, izrazito, energično naprej molečo brado, s krivim nosom, z odkritim, inteligentnim čelom, toda z neizprosnim, groznim, pokvarjenim pogledom brutalnega, ciničnega človeka, za katerega ni človeško življenje pomenilo nič. Ozke, stisnjene ustnice razodevajo neumljenost in odločnost. V pesti drži golo sabljo, pripravljeno za udarec. Suknjič je modro eleganten in v kometi nečimurnosti si je privezal okrog vratu ozko pentljo. V ozadju je videti goreče naselbine na morskimi obali. Obzorje je polno dima, na bregu leže iztegnjeni mrličji, čolni se potapljajo in brodolomci plavajo v valovih, ki jih bodo požrli; vse to so žrtve gusarskega satana, ki je nosil silvene srajce iz poročnega zaklada podkraljice iz Nove Granade, plen posrečenega lova. Imenoval se je François. Po rodu je bil Francoz iz grofije Poitou. Željan pu-

stolovščin je zgodaj odšel v novi svet, najprej varoval črede in se potem pridružil morskim razbojnikom, ker mu delo pri bikih in svinjah ni ugajalo. S svojo hrabrostjo in odločnostjo je obrnil nase pozornost nekega francoskega guvernerja, ki mu je dal na razpolago ladjo, s katero je v času špansko-francoske vojne lovil španske trgovske ladje. Vojne je bilo že konec, François pa je svojo obrt izvrševal še naprej, imel je srečo in nesrečo. In nekega dne je padel špancem v roke, skupaj z ujetimi tovariši bi bil moral biti ustreljen, toda v sekundi, preden je počila salva, se je zgrudil in ko mrtev obležal med trupli. Ko so vojaki izginili, je zlezel izpod mrličev in se zvečer spizlil v bližnje mesto, kjer so popivali in slavili konec morskimi razbojniki. S pomočjo dveh zamorcev je ukradel čoln in prišel na gusarski otok. Kmalu nato je iznova pričel ogražati morje in španci so poslali bojno ladjo, ki naj bi ga ujela. Na krovu fregate je stal pripravljen zamorec, ki naj bi obesil vse gusarje po vrsti, poglavarja pa so hoteli imeti živega v Havano, da bi ga tam na glavnem trgu, pred vso množico, mučili do smrti. Toda François je po svojih vohunih izvedel za španski načrt in špance pomoči napadel. Presenečena posadka je ob pogledu na filibusteje pobegnila pod krov — François jih je pozval, naj drug za drugim pridejo na krov, češ da jim bo daroval življenje in svobodo. Dali so se ukaniti in ko so se drug za drugim pojavljali izpod krova, jim je François po vrsti sekal glave. Samo nasproti enemu je bil mož-beseda in ga pustil živega. Temu je dal pismo za španskega guvernerja, v katerem mu je sporočil, da ga čaka ista usoda kakor posadko ladje. Z osmimi ladjami in 600 drznimi možmi je šel potem François na nove podvige, plenil tržišča ob obali, s prevaro osvajal španske trdnjave, za nekaj časa se je polastil celo večje španske trdnjave, ki jo je na zvit način zavzel. Ujetnikov ni

nikoli jemal, marveč je vse pobil. Ženske so posiljevali, če so se branile, so jih tudi kratkoma pobili. V skladiščih in vlah španskih gospodov je bil nakopičen bogat plen. Ujetniki so jim pred smrtjo morali povedati, kje so striti zakladi. Kronist pripoveduje, da je François vsakega, ki mu v mučnici ni hotel povedati, kje so zakladi, ali pa sploh ni hotel odgovorjati na njegova vprašanja, s sabljo na kosce razsekal in potem z rezila z jezikom polizal kri. »Če se je kdo izmed špancev v strahu pred smrtjo ali pa pri živem telesu odprl prsa, mu iztrgal srce, ugriznil vanj in ga vrzel drugemu ujetniku v obraz, rekoč: »Tako se bo tebi zgodilo, če me ne boš bolje vodil!«

Toda tudi François je doživel svoj zadnji dan. Na enem izmed njegovih roparskih pohodov ob obali se mu je moštvo spuntalo, ker je bil plen premajhen; zastoj se pričakovali, da bodo »srebrne tolarje kar stresali z dreves«. Uporniki so se odpravili in so pustili gusarskega satana z nekaj zvestimi tovariši samega na obali. Ostal jim je samo majhen čoln. Skušali so se odpraviti. To jim je sicer uspelo, toda blizu nekega otoka jim je čoln nasedel in ga nikakor niso mogli zvečti s sipine. Ni jim preostalo drugega, kakor da ostanejo na otoku in s težavo odbijajo napade Indijancev, ki so prebivalci tam. Čez pol leta se jim je posrečilo zgraditi ladjico, s katero se je potem François potikal po morju. Ko je nekoč pristal na obali Kartagene, so ga Indijanci napadli in ujeli. Kakšen konec je tam doživel, o tem ni znanega nič gotovega. Zgodopisec njegovih razbojništev trdi, da so Indijanci Françoisa na kosce razsekali in spekil.

Vrtovi naših babic

Spominjam se vrta naše babice. Majhen je bil kakor dlan in vendar ni bil samo za parado. Nekoliko gredic je bilo odmejenih koristnim želiščem in cveticami. Te cvetlice so bile preproste kakor duše žensk našega podeželja. Skoraj vsaka si je morala svoj prostorček na soncu odkupiti tudi s tem, da je koristila: bile so zdravilne cvetlice.

Toda na zelenjavnih vrtovih sedanjih gospodinj ne vidimo več teh dragocenih želišč, ki so bila ponos naših babic.

»Kaj pa naj sadimo na tehle vrtcih?« se vprašujejo. Upam, da imate tam že koper, majaron, rabarbaro. Upam, četudi le malo, da imate na vrtu tudi dišečo provro meto in nekeje v kotu rožasti slez. O kopru je sicer znano, da se dela iz njega koprova omaka, manj pa se ve, da je izboren pridelatek h glavni ali kumarični solati. In da je zdravilen, je neznano. Naše babice so imele koper za preizkušeno zdravilo zoper vetrove in zoper kolcanje. Zlasti pa je to želišče za ženske, ker jim uravnava mesečno čiščenje. Tudi majaron je velik prijatelj žensk, ki trpe pri čiščenju bolečine. Majaron so preizkusili znameniti arabski zdravniki tudi pri vseh živčnih in nevtrastenčnih boleznih.

Skoraj prav tako deluje tudi poprova meta. Včasih zadostuje, če vas boli glava ali kadar ste jezni na ves svet, da duhate zmečkane metine liste. Njen prijetni vonj deluje naravnost čarodejno. Zvrteč mete se pije tudi pri melanholičnosti in za pomirjenje živcev. Lepti cveti rožastega sleza so znano zdravilo, ki ga radi predpisujejo zdravniki za grgranje pri vnetju v vratu.

Na vrtovih naših babic pa je dišala tudi kadulja (žajbelj), najljubša cvetlica župnika Kneippa in starih rimskih zdravnikov. Že njeno ime, »salvia« (zdravilica) obeta zdravje. Dandanes prodajajo kaduljo v lekarnah in drogerijah predvsem kot grgralo. Pozabilo se je da kot čaj krepi želodec, pospešuje tek in utrjuje zdravje. Podobno deluje druga cvetlica naše babice, šatraj. Čaj iz njega utešuje celo bljuvanje in koliko.

Na tak čarobni vrt spada tudi pehtran (estragon), materina dušica, pečin, izop, melisa, rutica, da, tudi arnika, zlati grmiček, (tažentroža) in krčna zel ali sv. Janeza rova, seveda če je lega in zemlja za to.

Celo prelež je upravičen ob stezah, da, celo med zelenjavo. Ne prezirajte n. pr.

pravih kamille. To je imenitna sosedna rep! Babica ni pustila, da bi kdo katero izpullil. O zdravilnosti kamilic berete povsod. Rad bi omenil le še to, da uživamo kamilice notranje tudi zoper revmatično bolezen zob in da kamille ne smemo kuhati, da ne izhlapi zdravilno olje iz njih. Cvete moramo samo popariti.

O tako koristnem plevelu, kakršen je trpotec, ni treba mnogo govoriti, saj je znan kot izvrstno zdravilo zoper kašelj in za okrepitev pljuč, trpotčev sok pa zdravi odprte rane (sok je treba dobiti spomlad).

Ob stezicah vidimo rumene cvete petoprstnika in marjetice. Obe cvetlici sta zdravilni. In tako bi se lahko še dolgo izprehajali po našem vrtu, naleteli bi vsak čas na nova želišča, ki so, sicer neznanata, a skrivajo v sebi veliko zdravilno moč.

Pomladna večerja

Skuhamo približno 6 jaje na trdo; ko se ohladi, jih po dolgem razpolovimo in vzamemo rumenjake iz njih. Te rumenjake umešamo potem s koščkom sardelnega masla in z žlico nestrane zemlje ter pridenemo zaradi boljšega okusa tudi malo muškata oreška. S to zmesjo napolnimo polovice jajc in jih denemo na tenke kose kruha, ki smo jih na koščku masla opekli v pečici. Potem jih lepo razložimo ob robu krožnika, na sredo pa dememo kuhano karfiolo in paradiznike ter okrasimo z zelenim peteršiljem.

Nenavadna nezgoda na cesti

Dva pasanta na pariški ulici, 53letni Robert Aubry in vdova Jeanne Baillyjeva, sta stopala zavoljo viharja z globoko sklonjeno glavo naprej in sta se z glavo tako močno zaletela drug v drugega, da je Baillyjeva padla nezavestna na tla. S težkim možganskim pretresom so jo morali spraviti v bolnišnico. Tudi mož je bil nekaj časa ves omamljen, prepeljati so ga morali domov.

Čitajte in širite »JUTRO«

FILATELIJA

Filatelistični almanah za leto 1939

Pred kratkim je izšel nov letnik filatelističnega almanaha za leto 1939. Proti lanskiemu letu se je njegov obseg podvojil, da ima zdaj nad 300 strani. V njem je nekaj splošnih člankov, ki so v zvezi s filatelijo v naši državi. Zlasti bo zbudil mnogo zanimanja članek o »Aerofilateliji« v Jugoslaviji. Filatelistični leksikon prinaša razlago vseh naših in tujih izrazov, ki se uporabljajo v filateliji. Največ bo koristil zbiralcem, ki menjajo znamke s tujino, pregled cen naših znamk v vseh velikih svetovnih katalogih, tako da jim teh katalogov ne bo treba posebej kupovati. Almanah prinaša tudi imenik vseh blokov, ki so v zadnjih letih izšli po svetu in — kar je glavno — v večini primerov tudi njihove naklade in opombe, ali moremo smatrati posamezne bloke samo za spekulacijo ali za realne znamke. Potem imamo poleg poštinih in podobnih tarif še seznam vseh organiziranih zbiralcev v Jugoslaviji, vseh klubov, preizkuševalcev znamk, filatelistične literature in tujih trgovcev z znamkami.

Almanah je zelo pregleden in priročen. Izdajatelj bi bil moral samo poskrbeti za boljše tiskarsko korekturo, ker prav v seznamih slovenskih zbiralcev kar mrgoli tiskarskih napak. Dosti so nedvomno krivi površni sezname, ki so jih društva poslala, toda če bi bil izdajatelj društvom dal korekture v pregled, večine napak najbrž ne bi bilo.

Almanah je izdal filatelistični biro dr. V. Simiča-Vankanovića v Zagrebu in stane 30 dinarjev. Dobi se pri založniku, pa tudi po knjigarnah. Našim zbiralcem ga priporočamo, ker jim bo dober pripomoček pri zbiranju znamk in menjanju z inozemstvom.

Francija: Za 100-letnico rojstva slikarja Cezanneja je izšla posebna svetlo sinja spominska znamka z njegovo sliko. Vrednota za 2,25 franka in se bo porabljala torej največ na pismih v tujino, da bo tako delala propagando za francosko slikarstvo. — Z glavo Merkurja je izšla nova znamka po 30 centimov. — S sliko »U simboliziranega« je bila izdana nova znamka po 1,40 fr. — V kratkem izidejo še nove znamke po 1,2 in 40 centimov ter po 2 franka.

Anglija: Izdana je bila v novi seriji rumeno zelena znamka po 7 pennyjev in rdeče vijoličasta po 8 p. — Razen tega sta izšli še dve portovni znamki, in sicer rjava po 5 p. ter lila rjava po 2½ šilinga na rumenem papirju.

Vatikan: Frankovne znamke s sliko papeške grba so po smrti papeža Pija XI. izšle s pretiskom »Sede vacante«.

Španski Maroko: Za uporabo v Tangerju so pretisnili z napisom »Correo Aereo-Tanger« lila znamko po 25 centimov, sinjo po 50 c., črno sivo po 1 peseto, sinjo po 2 p., lila rožnato po 4 p. in rdečo rjavo po 10 p.

Združene države: S slikami predsednikov so izšle naslednje znamke: zelena po 1 cent, rjava po 1½ c. in karminasta po 2 c. in škrlatna po 3 c. — Za razstavo v San Franciscu je izšla posebna vijoličasta znamka po 3 c.

Poljska: Izšla je nova portovna znamka po 25 grošev v zeleni barvi. Perak: Tu so dobili novo rjavo znamko po 5 centov.

Največja zbirka znamk vseh časov ešs Ime Ferrari lahko beremo v vseh cenikih znamk. Zmerom ga dobimo tam, kjer gre za redke znamke, znane samo v enem ali v nekotliko izvodih. Ferrari je bil namreč zbiralec, ki je imel največjo in najpopolnejšo zbirko znamk vseh časov. Zbirka zanimala kakor za znamke, bil je morda primerjati z njegovo. Noben poštni muzej se ne more bahati s takšnimi zakladi, kakršne je Ferrari zbral v svojem življenju. Zbiranje znamk si je postavil za svojo življenjsko nalogo, za nič drugega se ni zanimal kakor za znamke, bil e morda najbolj zagrižen zbiralec, kar jih je svet poznal.

Kolumbija: Za zgradbo poštne palače v Bogoti so izšle priložnostne znamke. Znamka po ¼ c. je sinja, po ½ c. rdeča, po 1 c. vijoličasta, po 2 c. zelena, po 20 c. rjava,

MERCEDES-BENZ

OSEBNI AVTOMOBILI IN TOVORNI AVTOMOBILI VSAKE VELIKOSTI IN MOČI

Osebni avtomobili

1.7 l, 38 ks, dvovratni Din 53.000.—, štirivratni Din 55.000.—
Kabrio-limuzina Din 58.000.—
2.3 l, 55 ks, v novi izdelavi, limuzina Din 85.000.—
Kabriolet Din 102.000.—
Nadalje tipe 3.4, 5.4 in 7.7 l

Tovorni avtomobili in omnibusi

od 1.5 do 6.5 ton.

DOLENC JOSIP, LJUBLJANA

DVORAKOVA 3

Beograd: Dinamika, Mačvanska 5, tel. 23308

Zagreb: Franjo Zerle, Smičiklasova ul. 21

Dubrovnik: Prvo dalmatinsko trgovačko društvo

Iz nedeljske posebne izdaje »Jutra«: Mussolinijeva zahvala jugoslovenski vladi

BEOGRAD, 9. aprila. AA. Tukajšnji italijanski poslanik Indelli je obiskal večeraj zjutraj predsednika vlade Dragišo Cvetkovića in zunanjega ministra Aleksandra Cincara Markovića ter po specialnem nalogu predsednika italijanske vlade in v njegovem imenu izjavil, da italijanska vlada zadržuje Jugoslavije v sedanji krizi italijansko-albanskih odnošajev visoko ceni, prav tako pa ga ceni tudi italijanski narod. Dejal je, da bo to zadržanje pripomoglo — kar je Mussolinijev namen — k tesnejšim prijateljskim stikom.

RIM, 9. aprila. AA. (Stefani) Jugoslovensko poslanstvo v Rimu je dalo listu »Giornale d'Italia« tole izjavo: Vestil, ki jih je del tujega časopisa razširil, češ da je Jugoslavija v zvezi z dogodki v Albaniji podvzela gotove ukrepe, so netočni. Jugoslovenska vlada je v neprestanem stiku z italijansko vlado.

Italijanska vlada je pripravljena zaščititi interese Jugoslavije. Jugoslavija želi, da se spor čimprej konča in gleda na vso stvar izključno s stališča jugoslovensko-italijanskega sporazuma, od katerega se Jugoslavija ne misli oddaljiti. Zaradi tega Jugoslavija s pozornostjo spremlja dogodke v Albaniji.

LONDON, 9. apr. br. Iz Beograda je dospelo poročilo, da se je italijanska vlada opravičila, ker je neko italijansko letalo preletelo jugoslovensko mejo pri Ohridskem jezeru.

Arnavtski begunci na našem ozemlju

Budimpešta, 9. aprila. br. Uradna agencija je prejela iz Beograda vesti o vednem večjem številu arnavtskih beguncev, ki skušajo najti zavetišče na jugoslovenskem ozemlju.

Rim o vzrokih okupacije Italijanski glas o razmerah v Albaniji pred vkorakom italijanskih čet

Rim, 9. aprila. AA. (Stefani) Izredne izdaje časopisov objavljajo poročila o dogodkih v Albaniji pod sledečim naslovom: »Prijeteljske in fašistične čete pod poveljstvom generala Guzonija vzpostavljajo nov red v Albaniji. Več uglednih albanskih osebnosti je prišlo v poslanstvo izrazit priznanje Italiji in duceju ter prepričanje, da se v zgodovini Albanije zdaj začneja nova doba.

Diplomatski urednik agencije Stefani piše: Dogodki so se v Albaniji razvijali pospešeno zaradi delavnosti terorističnih obojnih tolp, ki jih je albanska vlada mobilizirala v zadnjih dneh, in sicer v času, ko so se vodila pogajanja med Rimom in kraljem Zogom za sklenitev še tesnejšega sporazuma. General Seređji, ki je prisel v Rim, da bi vodil omenjena pogajanja, je imel važne razgovore v palači Chigi, pri katerih se je mogel prepričati o iskreni volji Italije, da se razvije najintimnejše sodelovanje med obema državama. Italijansko prijateljstvo je omogočilo Albaniji, da uživa mir po nemirni dobi.

Italija, ki je Albaniji stalno dajala dokaze o svojem prijateljstvu in celo znatno finančno pomoč, je imela namen, da v interesu obeh držav razvije svoje dobre odnose na solidni in trajni podlagi. Toda dvojna igra vodilnih krogov v Tirani se je jasno pokazala v zadnjih dneh. Med tem, ko se je general Seređji pogajal v Rimu, je albanska vlada začela preganjati Italijanske državljane v Albaniji. Zaradi tega gibanja terorističnih skupin se je morala vrniti skupina italijanskih bivših bojevnikov, ki je bivala v Albaniji. Drugi Italijani, ki so živeli v Tirani in Valoni, so zapustili Albanijo z letalom. Zadnje dni se je odhajanje Italijanov iz Albanije še pospešilo in so se zbrale velike množice beguncev v pristaniščih. Končno je bila letalska in pomorska služba med obema obalama Jadranskega morja prekinjena zaradi neposredne akcije albanskih tolp. Iz razburjenja na grški in jugoslovenski meji se more sklepati, da je obstajala namera, izzvati nerede. Zaradi tega je položaj v Albaniji v zadnjih dneh dobil posebno delikatno obliko, tako zaradi notranjih razlogov, kakor tudi zaradi inozemskih reakcije, ker ni bil ogrožen samo notranji red, pač pa tudi mirni odnos z ostalimi državami. Vsi Italijani niso odšli iz Albanije. Poslanik Jacomini in osebe poslanstva je ostalo v Tirani z nekaj drugimi Italijani. Devet članov italijanskega diplomatskega zastopstva je ostalo na svojem mestu, kakor je to tudi moralo biti. Smatra se, da je takšno stališče italijanskih zastopnikov popolnoma v skladu s prestizjem Italije in da bo predmet posebnega priznanja od strani rimske vlade.

Odgovornosti kralja Zoga in njegovih zadnjih ministrov morajo ostati oddvojene in izolirane. Albanski narod se po veliki večini ne spušča v to avanturo. Tisti, ki so dozdaj imeli v rokah usodo Albanije, vidijo v tem nezbežno posledico svojega načina vladanja, po katerem so javne blagajne slu-

žile po večini za to, da so iz njih bogatele male skupine ljudi, medtem ko so bile ljudske množice vrzene v najbolj črno bedo. Stari sistem turških upraviteljev je živel v albanskih vladajočih krogih. Tolpe, ki jim je pomagala albanska vlada, spominjajo na janičarje iz preteklih stoletij, toda ljudstvo ni na strani vlade. Mnogoštevilne osebnosti so obsidile brezbriznost uradnih krogov za srednje sloje. Najbolj pa obsoja vodilne kroge dejstvo, da so poslali teroristične tolpe proti italijanskim kolonistom. Začela so se preganjanja tistih, ki so začeli z delom za preporod albanskega naroda, ki je propadel v močvirjih in ki ga želi Italija ustvariti s svojim kapitalom, temveč tudi za tem, da se prepreči mednarodne intrige, ki so ovirale mir v tem delu Balkana. V vseh italijanskih mestih so se vršile spontane manifestacije veselja. Množice so navdušeno vzvikale fašistični Italiji in Mussoliniju. Nov val navdušenja je zajel vso Italijo, ki je prispela vest, da so Italijanske čete vkorakale v Tirano. Vest so objavile vse italijanske radijske postaje, listi pa so izdali posebne izdaje.

RIM, 9. aprila. AA. (Stefani) Vse italijansko ljudstvo spremlja od večeraj z velikim zanimanjem in živim navdušenjem potek hitre in energične akcije v Albaniji, ki ne gre samo za tem, da se zavarujeta mir in red ter blagostanje, ki ga želi Italija ustvariti s svojim kapitalom, temveč tudi za tem, da se prepreči mednarodne intrige, ki so ovirale mir v tem delu Balkana. V vseh italijanskih mestih so se vršile spontane manifestacije veselja. Množice so navdušeno vzvikale fašistični Italiji in Mussoliniju. Nov val navdušenja je zajel vso Italijo, ki je prispela vest, da so Italijanske čete vkorakale v Tirano. Vest so objavile vse italijanske radijske postaje, listi pa so izdali posebne izdaje.

Albanska vojna moč

Pariz, 9. aprila. b. Po informacijah pariških listov šteje albanska armada s kraljevo gardo vred v mirnem času 16.400 mož. V vojni morejo zbrati 80.000 do 100.000 mož. Orožja imajo prav malo. Letali imajo samo dve, topov 92, tankov 12, strojnice 360 pušk 14.500, revolverjev pa 1300. Zasebniki imajo res mnogo več orožja, toda to orožje je že zastarelo in v redni vojni skoraj ne pride v poštev.

Italija je poslala v Albanijo, kolikor je znano iz italijanskih virov, 400 letal in približno toliko tankov, vojakov pa 35.000 do 50.000.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni kot težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne »Fraz-Josefove« grenke vode, zjutraj na tešče pa isto množino. Prava »Fraz-Josefova« voda se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev. Ogl. reg. S. br. 30474/33.

Beckov povratek v Varšavo

Slovesen sprejem in veličastne manifestacije prebivalstva za Anglijo, Francijo in poljsko vojsko

Varšava, 9. aprila. v. Večera ob 17.30 se je vrnil iz Londona v Varšavo zunanji minister polkovnik Beck, ki je imel na poti še važne konference s poljskim poslanikom v Parizu in Berlinu. Polkovniku Becku so privedli nadvse slovesen sprejem. Na kolodvoru so bili zbrani skoraj vsi člani vlade, poslanci Anglije, Francije, Rumunije in Rusije. Navzočih je bilo tudi veliko število najvišjih poljskih vojaških funkcionarjev.

Po pozdravu na kolodvoru se je odpeljal minister Beck v zunanje ministrstvo. Na poti ga je pozdravljalo prebivalstvo s burnimi manifestacijami, pri katerih so klicali Angliji, Franciji in poljski vojski.

Poljska javnost je še vedno pod vtisom podpisa pogodbe z Anglijo o vzajemni pomoči. Po mišljenju političnih krogov je mogoče resumirati uspeh londonskih pogajanj s tremi točkami:

1. Sklenjen je sporazum o vzajemni pomoči med Anglijo in Poljsko, ki stoji avtomatsko v veljavo, če bo ena izmed obeh pogodbениh strank napadena.

2. V pogodbo o vzajemni pomoči so vključeni tudi angleški dominioni, ki so obvezni priskočiti na pomoč Poljski v primeru napada, kakor jim mora obratno priti na pomoč Poljska v primeru napada.

3. Pogajanja za sklenitev obrambne zveze med Poljsko in Rumunijo, ki jo priporočajo in forsirajo londonski krogi, še niso zaključena, vendar pa sta Varšava in Bukarešta v stalnih diplomatskih stikih.

Vprašanje ureditve odnosov med Rumunijo in Madžarsko

Varšava, 9. aprila. b. Razgovori med Poljsko in Rumunijo za ureditev odnosov z Madžarsko, ki so se vodili tudi med Beckovo odsotnostjo, se bodo po Beckovem povratku nadaljevali v pospešenem tempu.

Beckov obisk v Parizu čez nekaj tednov

Pariz, 9. aprila. AA. (Havas). Na svojem večerajšnjem sestanku z Bonnetom je poljski veleposlanik Lukasiewicz po navodilih zunanjega ministra Becka obvestil podrobno zunanje ministra Bonnetta o razgovorih, ki jih je imel na poti od Calaisa do Bruselja. Beck, ki je zelo zadovoljen s svojim obiskom v Londonu, bo obiskal Pariz čez nekaj tednov. Razgovori med Poljsko in Rumunijo glede odnosov z Madžarsko, se bodo nadaljevali.

Gibanje nemških čet ob poljski meji

Pariz, 9. aprila. b. Nekateri tuji opazovalci so registrirali večeraj večje gibanje nemških čet ob poljski meji. V nemških uradnih krogih zatrjujejo, da gre le za običajne dislokacije, ki so povsem normalne, ker se vračajo spet v svoje vojašnice in v svoje baze čete, ki so bile pretekle dneve angažirane na Češkem in Moravskem.

Žene ruskih vladarjev

Kakor tujna vladarjev SSSR je prav malo pozna, tako ne ve skoraj nič o življenju in delu njih žen. Celo v Moskvi se o njih nič ne sliši, zakaj te žene delujejo po večini samo za kulisami ali pa sploh nimajo nobenega vpliva na politiko. Gotovo ne bo nezanimivo, če vam o nekaterih kaj povemo.

Prav ničnost zahteva, da začnemo pri gospe Krupski, Leninovi vdovi, ki je vzlic svoji starosti še zmeraj politično delavna. Deluje v ministrstvu prosvete ter se posveča predvsem osnovnim šolam in zapuščeni deci. V javnosti jo vidite le redkokdaj in sicer samo na vzgojnih shodih. Gospa Krupska je imela že pred vojno v rokah tehnično vodstvo bolševiške korespondence med Švico in Londonom.

Gospa Lilina Zinovjeva, ki je umrla pred dvema letoma, je bila stara članica ruske bolševiške stranke in revolucionarna pisateljica. Posebno se je ukvarjala z vprašanji gledališča in je tudi sicer zelo vplivala na komunistično stranko.

Najbolj znana diplomatka sovjetske Rusije je prej kot zelo elegantna dama znana gospa Kolontajeva, generalova hčerka. Bila je sovjetska poslanica v Meksiku, dvakrat v Norveški, zdaj pa zastopa interese svoje države na švedskem. Tudi kot pisateljica je znana doma in izven mej SSSR.

Žena zunanjega ministra Litvinova je rojena Angležinja. Njen oče je bil obubožan plemenitaš. Litvinov se je seznanil z njo, ko je živel izgnanec v Londonu. Ta žena je ena izmed redkih sovjetskih žen, ki znajo svoje goste razveseliti ne le z izvrstno večerjo, temveč tudi z resnično inteligenco.

Gospa Krestinska, ki jo je proslavil Berlin, kjer je bila ne le poslanikova žena, temveč tudi zdravnica otroške klinike, se je vrnila v Moskvo in opravlja ondi svoj zdravniški poklic.

Žena komunističnega poslanika Karatana, diplomata v azijskih vprašanjih, je bila prej znana igralca. Političnega vpliva nima in se skoraj nikoli ne pokaže v javnosti. Zato pa je mlada žena generala Budjnya prav dobra plesalka in je v javnosti zelo znana.

Prej je bilo prav pogosto mogoče srečati ženo Lunarskega. Je filmska igralca, o kateri je neko evropsko časopisje razširjalo vest, da je najlepša Rusinja. Ta gospa ni dobra filmska igralca, pač pa pikantna. Evropa je s svojo nepotrebno reklamo škodovala tudi njenemu možu.

Umetnica je tudi žena Zemaškova, gospa Goldina, znana pevka Stanislavskega gledališča, ki je še zmeraj najboljša gledališča na svetu.

Gospa Kamenjeva, žena Leva Borisa Kamenjeva, ki je zdaj od njega ločena, sestra Trockega, je načelovala prej tako imenovani Družbi za kulturne stike s tuji-

no. Ima govorniški talent po svojem bratu.

K ženam, ki niso nikoli stopale v javnost, spada predvsem žena Stalinova, ki se sicer bavi z vsemi mogočimi študijami, a politično ne vpliva. Prav tako tudi žena Kallinina, preprosta, poštena kmetica.

Opozarjamo na otvoritev prodajalne čevljev znamke »DUNA V«. G. Resman, lastnik izdelovalnice v Beogradu, ki je spravljal na trg ročni izdelek čevljev najmodernejšega kroja in prvovrstne kakovosti, želi zadovoljiti tudi tukajšnje odjemalce.

Prepričajte se sami brez obveze nakupa v novo otvornji trgovini »Dunav«, Mestni trg 17.

Objave

Novi grobovi. V Ljubljani je umrla gđ. Elza Hrovatova, poštna uradnica. Pogreb bo danes ob 14. izpred Poštnega doma na Tyrševi cesti 37. K Sv. Križu. — V Boštjanju je umrl posestnik g. Anton Brinovec, star 54 let. Vzornega narodnjaka, ki je bil soustanovitelj Sokolskega in Gasliškega društva v Boštjanju, bodo jutri ob 9. spremili k večnemu počitku. Pokojnika blag skomin, žalujočim naše iskreno sožalje.

Angleško društvo v Ljubljani opozarja občinstvo na današnjo predstavo Hamleta, ki jo bo predvajalo Dublin Gate Theatre drevi v opernem gledališču.

Gđ. Ksenija Kusejeva, koloratura sopranistka nadaljuje študije že tretje leto na Dunaju. V tem času je izredno napredovala in svojo pevsko umetnost nam bo pokazala na večeri komorne glasbe, ki ga priredi s svojimi sodelavci v petek 14. t. m. v veliki Filharmonični dvorani. Gđ. Kusejeva je glavna nositeljica sporeda na tem večeru, zapela bo tri Beethovnevo škotske pesmi in tri arije, po eno Torellijevo, Händlovo in Mozartovo z različnim spremljevanjem. Člani klavirskega tria: Dernelj (violina), Leskovic (celo), Lipovšek (klavir) pa bodo nastopili dvakrat samostojno, sicer pa kot spremljevalci gđ. Kusejeve. Koncert mora zanimati vsakega ljubitelja komorne glasbe, zato obisk najtopleje priporočamo in opozarjamo na petek 14. t. m. ob 20. uri v veliki Filharmonični dvorani. Sedeži v knjigarni Glasbene Matice.

Opozorilo. Dne 12. aprila od 18. do 19. ure se bo v kinu »Slogie« v Ljubljani predvajala film o francoski armadi za vse rezervne častnike in vojaške uradnike tukajšnje garnizije. Glede na zanimivo vsebino filma se obisk vsem red. častnikom priporoča. Vstopnine ni, prinesite pa s seboj častniške legitimacije.

Dvoška knjižnica je odslej odprta vsak delavnik razen četrta od 17. do 19. ure. V sredo in sobotah pa tudi zjutraj od 8.

Radio po svetu

Televizijska postaja na coprniški gorl. Na 1100 m visoki gori Brocken v nemškem Harzu, slovesem včasih po čarovniškem, ki so se tamkaj sestajale s peklenskim, je zrasla zadnje leto televizijska postaja, baje največja na svetu. Nemci so izbrali tako visoko točko za zgradbo televizijske postaje zaradi tega, ker zelo kratki valovi, na katerih take postaje delujejo, samo tako daleč sežejo, kakor daleč je vidna njihova antena. Oddajna postaja na Brocknu je montirana v masivnem 58 m visokem stolpu, grajenem v 14 nadstropij, torej silno kakor naš nebotičnik. »Posadka« oddajne postaje šteje 20 ljudi, ki imajo v oddajnem stolpu udobno opremljene stanovanjske prostore. To je druga televizijska postaja v Nemčiji in peta v Evropi. Razen v Berlinu in na Brocknu so televizijske postaje še v Londonu, Parizu in Moskvi. »Daljnovidcev«, ki sprejemajo sporede teh postaj, je še prav malo, ker velja malo boljše televizijski sprejemnik še zmerom nekaj desetlisočev dinarjev.

Francija na novem valu. Francoska reprezentančna oddajna postaja »Radio-Paris«, ki oddaja na valu 1648 m z energijo 80 kilovatov, se bo v kratkem preselila v Allouis, ki leži skoraj v geografskem središču Francije. Na novem mestu bo »Radio-Paris« oddajal z dvojno energijo, tako da se bo dobro čul po vsej Evropi. Zdej se vrše šele poskuse oddaje v nočnih urah, sredi maja pa prične nova postaja z rednimi emisijami.

Radio in politika. Poleg postaje v Algerju, ki se tudi v naših krajih včasih prav dobro čuje, imajo Francozi na svoji afriški posesti še oddajnik v Tunisu. Zaradi neprijetne naraščajoče propagande, ki jo dela italijanski radio zadnji čas na tem koščku vroče afriške zemlje, se je francoska vlada odločila, da namestu sedanje šibke postaje nemudoma postavi v Tunisu nov oddajnik za 100 kilovatov, ki bo zanesljivo potlačil premočni glas italijanskih valov, hkrati pa pripomogel »medlojam« saharске noči« k še večji priljubljenosti in krogu evropskih poslušalcev.

Danes bomo poslušali

Ljubljana 12: Valčki in polke. — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Radijski šramel. — 14: Napovedi. — 18: Angleške narodne pesmi poje ga. Ethel Lewis, pri klavirju prof. M. Lipovšek. — 18.40: Nekaj vzgojnih nasvetov (dr. Stan. Kogala). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — Predavanje inspekcije državne obrane. — 19.50: Deset minut zabave (G. Fr. Lipah). — 20: Kvartet mandolin. — 21: Prenos opere »Manone« iz Rima; v odmorih poročila. — Beograd 16.45: Koncert orkestra in plošče. — 21: Klavirske skladbe. — 21.45: Plošče. — Zagreb 17.15: Orkester. — 20: Pester koncertni večer. — 21.30: Lahka in plesna muzika. — Praga 19.30: Mešan glasbeni program. — Sofija 17.30: Vesela muzika. — 18.15: Čajkovski Patetčna simfonija. — 20: Godalni kvartet. — 20.55: Petje. — 21.25: Lahka godba in ples. — Dumaj 12: Orkester. — 16: Vesela glasba. 18.20: Zabaven spored. — 19: Griegove sonate. — 20.10: Vojaški večer. — 22.35: Za zabavo in ples. — Berlin 19: Plesne kapele. — 20.10: Iz starih in novih oper. — 22.30: Ples. — München 19.15: Čarolnice. — 19.30: Pfitznerjeve pesmi. — 20.10: Mešan program. — 21.10: Bethovova komorna glasba. —

SAMO NEKOLIKO PAR VEC in Vaše zdravje je sigurno zavarovano

Neprimerno bolj fina in zdrava.

PAPIGA rumeno-zelena je ušla. »Koki-Pikica«. Kdor jo prinese ali sporoči, dobi lepo nagrado. — Celovška 34 v trgovini

AGILNE ZASTOPNIKE — za brezkonkurenčne artikule sprejemne takoj. — »Interpromet«, Aleksandrova 10. — Jos. Reich Ljubljana Poljanški nastip 4-6 — »Pražica« — Svetoklavska

Albanija in njeni ljudje

Na Albanijo se spominjam kot na romantično balkansko pokrajino z vsemi njenimi lepotami, planinami, močvirji, hajduki, minareti, z malarijo, bedo in junštvom. Kdor pozna južno Bosno ali južno Srbijo, ta ne bo našel v Albaniji ničesar posebnega. Muslimanska kultura, gospodarstvo bogatašev, stoletna zaostalost, bojni plesi, ostrotrčci...

V l. 1917 in 1918, ko sem bil v Albaniji, je bilo tam precej Slovencev, toda posamezno raztresenih in tem so imena na glavni cesti iz Drača na jug zvenela zelo znano: Kavaja, Rogožina, Pekin, Ljušana, Berat. Kdor se še ni dovolj domače počutil, so ga spominjala na Slovenijo imena vasi: Selan, Krapeš, Zupan, Vojan, Selica, Kamnica, Visoka, Gradec, Dobrenj, Korita, Dobročani, Osoja itd. Naši bratje Srbi in Hrvatje so tudi našli starih znancev: Morava, Jagodina, Kosovo, Gračani, Vojvodani, Bogdan; prelepo pogorje z večnim snegom, Tomorica, z najvišjim vrhom Tomorica Maja (2418 m) in manjšo goro Junče (938 m), ki te spet spominja na naše Janče. Prav sredi teh imen imaš po vrhu še nalašč slovenj, da ne pozabiš, kje si doma. Pa to niso kraji ob črnogorski ali ohridski strani, to so imena severno od Vojuše, 30 do 40 km južno od Tirane, prav blizu Adrije. Berat, najbolj južno mesto, leži ob cesti na Janino in ima staro ime Beligrad, njegovo predmestje pa je Gorica (ob reki Osum), 45 kilometrov zračne črte od Tirane. Na najbolj južnem delu, 20 km južno od Berata, je stala naša baterija ob vzhodni gori Zelenike.

Vsa ta imena pričajo o stari slavi Dušana Silnega, srbskih carjev, bratov Mrnjavčevićev. Vsa ta zemlja je bila nekoč njihova last...

Naši Bosanci in Hercegovci so se hitro živeli v albanske šege in navade, sadili so v bližini baterije tobak in luk ter se na večer, ko se je oglasil muzejin z munare, klanjali Bogu...

Tudi obleka in zakrite ženske niso bile za nas nič novega. V južnih krajih nosijo Albanci v užite košček srebrne žice, prav preprosto vsuve v uhan. Naš telefonski korporal, Zagrebčan, mi je razložil prav po zagorsko:

»Paži ga, nosi ti rinčec kakti Kranjec!« Jaz sem se pozneje pogledal v zrcalce, ali se mi še pozna v levem uhlju bodljaj »murčka«, kot smo jih včas nosili.

Albanija je zemlja malarije. Kdor bo anofeles uničil in izsušil močvirja, bo daroval narodu ogromno površino plodne zemlje in prideloval poleg drugega tudi riž. Domačini pred malarijo niso imun. Ponoči so odhajali peš in na vozeh brezkončni transporti obolelih vojakov. Naša baterija je po enem letu imela od celotnega stanja samo enega častnika, 30 mož in 80 konj. Topov se malarija ni prijelja... Ko so nam oboleli prvi konji, smo vprašali na poveljstvo, ali imajo tudi zanje zdravila. (Zoper malarijo je močvirje zjutraj pred kavo vpriči častnika moralo poiziti knin. Naši Bosanci so ga samo skužili pod jezik in ga nato izpljunili, češ

da to možu škoduje...) Konjem pa vendar nismo mogli dajati knina. Polkovno poveljstvo je odgovorilo na naše vprašanje samo: »Koža se mora oddati proviantur!« Takoj smo razumeli erarični jezik in zvečer smo imeli že prvi konjski gulaž.

Ubogi lepi konji, naši ponosni noriki. Med njimi je bila celo kobila, ki je bila v civilu angažirana pri cirkusu in je znala plesati. Bila je naša radost in uživala je posebno nego. Ko je že obolela, je prišel k bateriji vojak, ki je bil klovn v civilu. Njegov cirkus je bil takrat v Hamburgu. Po očetu je bil fant pristojen nekam v Prlekijo, toda slovensko ni znal, rojen v cirkusu, na turneji bog ve kje. Hrvatstvo je pa tolkel, toda tako »vojaško slovanščino«, ki jo je razumel Banatčan, Čeh in Rus. S kobiljo sta se takoj izvohala in mu je reva, že močno bolna, še nekaj zaplesala na znane cirkuške viže, ki jih je klovn igral na orgljice. Čez par dni jo je pa malarija zvila in je šla v kotel med golaž...

Pri naši bateriji je služil kot albanski prostovoljec narednik (ognjičar) Ndok Gjeshli, doma iz Skadra, odgojen pri jezuitih v Rimu. To je bil tih in simpatičen Albanc. Ko smo taborili pri Rogožini (na cesti pred Tirano), je nekoč izgubil v gore ali kam. Vrnil se je čez dober teden... V Albaniji je krvena osvetla zelo resna in dobesedna zadeva in tu v bližini je živel nekdo, ki je bil nekoč ubij njegovega bratrance. Ta mirni fant je po vojni streljal na dunajskem Ringu na kralja Zoga. Dobil je deset let ječe. V Albaniji, v svojem svobodnem okolišju, je bil še prav dober strellec...

V Draču sem se med potjo na dopust seznanil v trgovini Bosanca Omera ef. Biščevića s koroškim Slovincem, prapor-

ščakom Miklom, najožjim rojakom Miklovcem Zale. Sanjarila sva o Jugoslaviji, o Gospe Sveti, o Zili... Po vojni je Lovro Mikl napravil doktorat iz medicine v Gradcu in nenadoma umrl kot mlad zdravnik. Efenjina Biščević, nekoč notar v Egiptu, je imel krasno trgovino.

Maja meseca sem doživel v Draču strahovito bombardiranje antantnih letal. Ko smo se drug dan kopal v morju, so zopet prileteli letalci. Skrili smo se med obrežno skalovje. Leteli so zelo nizko, krožili dolgo nad mestom, toda streljali niso, niti metali bomb. Odeteli so popolnoma mirno... Bil so naši iz Bokse Kotorske...

Na dopust si se vozil iz južne Albanije takole: najprej si jahal 25 km, potem si se peljal z vojaškim trenskim vozom, nato z drzino, potem po žični železnici nad močvirji, končno si se vkrcal v Draču na ladjo, ki te je peljala v Zeleniko (Boga Kotorska), kjer si vstopil na bosansko železnico. Za to pot si imel dovoljenih 14 potnih dni! Parniki so vozili v etapah samo ponoči, (zaradi sovražnih podmornic).

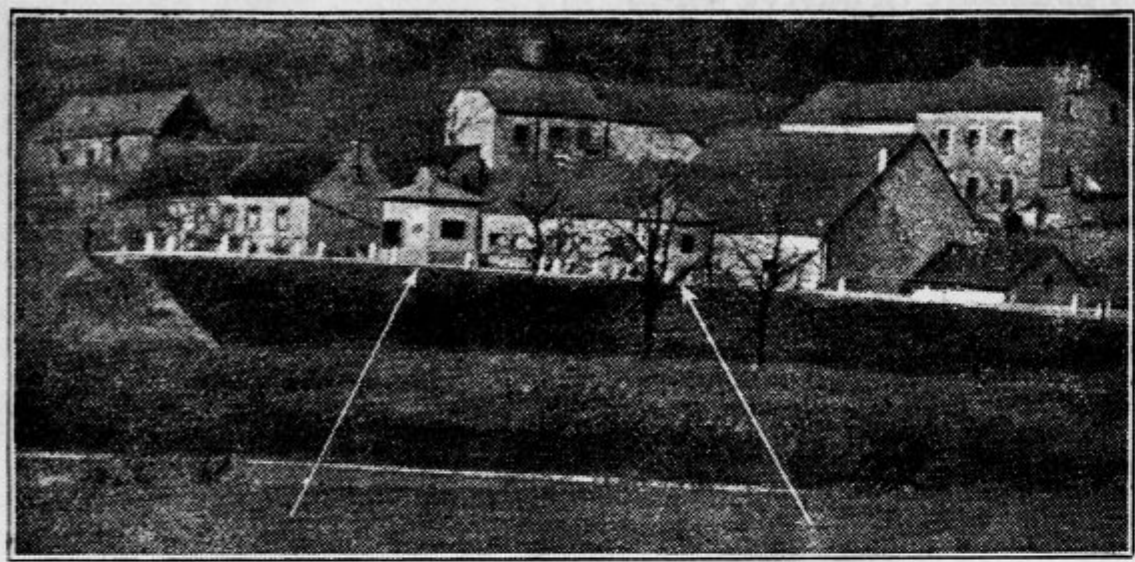
Ko smo čakali nekoč v Draču na parnik, nas je — bilo je 13. maja 1918 — ob treh zjutraj prebudil zamolkel strel od morske strani. Bilo je krasno jutro. Tik pred luko se je začel nagibati parnik natorjen s transportom iz Zelenike v Albanijo. Ravno pred ciljem je bil torpediran. Podmornica ga je čakala na vohu miniranega omrežja pred luko. V par minutah se je potopil in čudno, da se je iz take bližine rešilo samo par ljudi. Slišali smo strahovito vpitje. Na parniku je bila tudi kompanija mladih Madžarov. Pozneje je morje naplaval na obalo posamezna trupla. Skoro vsi so bili ranjeni od bajonetov. Bil je osovito hud boj za rešilne pasove. Enega takega utop-

ljena — bil je starejši narednik — je vrglo morje na obal in smo videli, da je imel v nahrbtniku bel hlebec in ogromno sunko, na nogah pa tri rešilne pasove. Rešil je hlebec, sunko, noge, toda glave ni rešil... Preveč jedi za enega, preveč pasov za enega samega. Zaman si jih je priboril... Nazadnje je vrglo morje na pesek golo žensko truplo. Se mlada je bila ta poslednja članica transporta... Bog ve, od kod je bila...

Nekoč sem bil povabljen v vasi poleg Berata na domačo slavnost pri bogatem agi: bilo je obrezovanje njegovega najmlajšega sinčka. Sezut sem šel za gospodarjem, ki me je vodil na častno mesto ob kamninu: tam je sedel hodža in sami stari belobradati možaki. Med njimi je sedel fantiček, malo otožen, vendar se mu je imenitno zdelo, da je on tisti, ki je ves dan njegov in vsa slavnost. Pri vratih so sedeli cigani — edini umetniki v Albaniji. Meni na čast so zaigrali — kot mi je razložil aga — avstrijsko himno: »Jedna cara mala poljubac mi dala...« Ta pesem je osvojila vso južno Albanijo. Ob polnoči je hodža odpeljal fantiča v sosedno sobo, cigani pa so zaigrali prav posebno pesem in na vseh obrazih sem videl, da je to slavnosten ter pomemben trenutek... Belobradci so vstali, ozki v pasovih, široki v plečih so se sprijeli v nekakšno kolo ter se zopet spustili. Po zvoku muzike so poskakovali in padali, potogetovalji handžare izza pasov in jih metali v zrak ter svečano zategneno peli, vmes pa zopet divje kričali. Bil je nekak bojni ples, zame nepozaben. Nepozabna mi je gibčnost teh belolabis starcev in njih bojni plamen v vsem plesu, v skokih, v krikih — vsa slava, junštvo in bojna opajnost stare Albanije.

Mesta pod zemljo

Utrdbe, ki rasejo na nemških mejah — Ali se more Siegfriedova linija meriti z Maginotovo?

Slika »mirnega naselja« ob meji: na videz nedolžna paviljona, ki ju kažeta puščici, sta dve trdnjavi, opremljeni z vsem, česar bi bilo treba za spopad

V zadnjem času poročajo naši in tuji časniki zelo pogosto o novi nemški obrambni liniji, ki naj bi bila nekakšna protiutež francoski Maginotovi črti. Francozom se je posrečilo izvititi iz teme marsikatero skrivnost teh nemških utrdb in celo fotografirati nekatere podrobnosti.

Načrt za orjaško obrambno črto

V aprilu 1936 dober mesec po vojaški zasedbi Porenja in koncu lokarne pogodbe, se je začel Hitler posvetovati z Göringom in vodstvom nemške armade, kako bi se najbolje utrdila nemška meja. Načrt je bil ogromen, fantastičen. Nemčija ima nad 5000 kilometrov meja na kopnem in ob morju. In dolge mesece je štab izdeloval načrt, kako bi se utrdile najbolj ranljive točke na nemški meji. Načrt je pokazal, da bo treba utrditi okoli 3000 kilometrov meje in da bo treba razdeliti te utrdbe v štiri oddelke:

1. Sevorni del, ki obsega obrambo nemško-danske meje, od obale Severnega morja (Helgoland-Borkum) in potem po kopnem do Kiela.
2. Vzhodni del, ki brani nemško-poljsko mejo na oni strani, na drugi pa mejo Vzhodne Pruske v smeri od severa proti jugu.
3. Južno-vzhodni del, ki naj bi branil del stene češke meje med Rudnim gorovjem in Dunavom (brez šlezke in saške meje).
4. Zapadni del, ki gre od Limbourga do Bodenskega jezera. Meja proti Avstriji v tem načrtu ni bila upoštevana, vsakako zaradi tega, ker je Nemčija že računala s tem, da si jo bo v kratkem priključila. Do danes tudi še ni zavarovana nemška meja proti Italiji.

Fritz Todt, diktator utrdb

Ob koncu aprila 1936 so se začela na zapadu prva utrjevalna dela. V naslednjih 24 mesecih je bil tempo dela precej počasen. Do konca 1936 je bilo izdelanih 118 beton-skih zaklonišč, do konca leta 1937, pa nadaljnjih 500. Toda 28. maja 1938 je Hitler, ki je vedel, da bo to leto za Nemčijo odločilno, ukazal, da je treba kar najhitreje utrditi vso zapadno mejo. In res se je začelo delo z mrzlično naglico. Doktor Fritz Todt, ustvaritelj velikih nemških avtomobilskih cest, je bil imenovan za nekakšnega utrjevalnega diktatorja z naslovom »glavni komisar za zgradbo«. Uradno imajo utrdbe, ki jih Francozi imenujejo »Siegfriedovo linijo«, Nemci pa »zapadni zid«, ime »Todtova črta«. Majhna besedna igra z besedo Tod — smrt...

Lani 12. septembra, tik pred začetkom češke drame, je Hitler prvič izpregovoril nekaj besed o svojem delu za utrjevanje Nemčije. Povedal je, da bo »zapadni zid« 50 do 60 kilometrov širok in da bo imel tri obrambne črte. 362.000 delavcev, 100.000 mož delovne službe, vsi bataljoni ženijskih čet in cele divizije pešcev da dovršujejo te utrdbe. Železnice prevozi vsak dan 6000 do 8000 vagonov gradiva iz vse Nemčije na mejo. Samo cementa se porabi vsak dan 100.000 ton in vseh utrdb bo v celoti 17.000.

Te besede so bile izrečene tako, kakor bi bila na zapadni meji že zgrajena nepremagljiva črta. Toda te besede so mogle — po francoski sodbi — preslepiti le ljudi, ki niso poznali dejanskega stanja. Francoska in angleška obveščevalna služba sta baje dagnali, da vse to ni bilo res. V septembru dela še davno niso bila končana in precejšen del utrdb je bil zgrajen prehitro, tako da njih kakovost ni bila tako dobra, kakor je za vojno potrebno. Velike množice ljudi, ki so delale, so imele slabo stroho in prehrano. Ceste in železnice so bile polne gradiva in pogosto so nastajale zmešnjave,

nered, ki je onemogočil redno nadaljevanje dela. Če bi bila takrat nastala vojna na francosko-nemški meji, »zapadni zid« ne bi bil zadržal navala.

Nemški voditelji so to vedeli. Zaradi tega je takrat prišlo do monakovskega sporazuma. Če bi bila zapadna meja v septembru dovolj utrjena, bi bila Češka že takrat postala nemški protektorat.

Prve zmede

Tisti, ki je lani v oktobru in novembru hodil po ozemlju okoli reke Saare in Sure, je moral biti kaj presenečen. Ob cestah in po dolinah je videl samo lesene pregraje, ki so zelo skrbno skrivale vse, kar se je za njimi dogajalo. Od daleč se je slišalo samo ropotanje strojev in ljudi. Malokdo je moge priti za te pregraje in tam je videl mrzlično delo nemških utrjevalcev. Dinamit je razbijal skale in snopi prsti in kamenja so kakor gejziri bruhal pod nebo. V jame, ki so nastale, so potem postavili kovinske ogrode, ki so ga pokrili z betonom. Delavci so se menjavali podnevi in ponoči. S prekopi so predirali hribe, da so vezali utrdbe med seboj. Ponoči so ogromni žarometi osvetljevali kraje, kjer so delali. Vsak dan so prihajale nove skupine ljudi. Tiste, ki so odslužili vojaščino, so pošiljali zidati utrdbe. Do konca novembra so delali čedalje hitreje. Vse več in več delavcev je prihajalo v pokrajino, ki jo je bilo treba utrditi. V decembru pa je začel tempo hitro upadati. Čeprav dela še davno niso bila dovršena, so vendar začeli pošiljati ljudi v zaledje, marsikje so nehali ponoči delati in število vagonov z gradivom je padlo na 3000 vsak dan.

Neki francoski novinar, ki je v tistih časih hodil po teh krajih, je poskušal dognati, kaj je vzrok temu ponehanju. Čeprav so bili delavci pri utrdbah zelo skrbno nadzorovani, se mu je vendar posrečilo marsikaj zvedeti. Delavci, ki so bili zaposleni, so morali delati do onemoglosti, plača-

ni pa so bili zelo slabo. Tudi hrana ni bila dobra. Vrstile so se stavka za stavko, dosti ljudi je šlo v taborišča, mnogi še kam drugam. Dela so počasneje napredovala iz dveh vzrokov. Najprej je nastalo pomanjkanje delavcev — specialistov za oboroževalno industrijo. Doktor Todt je moral poslati v tovarne večji del svojih kvalificiranih delavcev in tako je ostal skoraj brez njih. Še pomembnejši in tehtnejši pa je bil drugi vzrok: nastalo je pomanjkanje gradbenega materiala, pa tudi prevoznih sredstev, ki so bila potrebna drugje.

In zahvala

To popuščenje pri delu so prikriji s številnimi dopusti. Za božič so napravila oblastva bilanco dela zadnjih mesecev. V Pirmasensu so se dr. Ley, vodja delovne fronte, generalni major Speich, nadzornik utrjevalnih del na zapadu, in sam Todt zahvalili ljudem: »Delati ste morali po 10, 12, 15 ur in celo več na dan in to, kar bi drugi napravili v petih letih, smo mi dovršili v petih mesecih.« Resnica pa je bila drugačnja. Zapadni zid je še zmerom samo zasnova nepredirljive stene. Dovršene ga ni še nič.

Kako je zid zgrajen

V februarju je ista francoski novinar spet prišel pogledat »Siegfriedovo črto«. Odkril je v marsikaj, česar tuji glavni štabi še niso vedeli:

1. Prva črta del se začela malo južno od Rena na nizozemski meji. Nadaljuje se povprečno 13 kilometrov od nizozemske in belgijske meje ob rekah Our, Sure in Moselle. Pri Luksemburški se nekoliko odmakne od meje, teče za bregovi Saare, doseže francosko mejo pri Volklingenu, napravi ovinek do Rena in sledi bregovom te reke prav do Kostnice ob Bodenskem jezeru. Pred to prvo črto je mreža ovir in protitankovskih linij. Vse sistem je iz cele vrste med seboj povezanih, utrjenih beton-skih zaklonišč, ki so spretno zakrita in zvezana drugo z drugim po podzemskih rovih. Zaklonišča imajo svoja skladišča vode, hrane in municije, tako da niso drugo od drugega odvisna.

2. Drugo vrsto tvori dosti močnejši črta podzemskih utrdb, ki je oddaljena od sprednje črte 10 do 30 kilometrov. Utrdbe so v večjih razdaljah kakor v prvi črti in se opirajo na prirodne zapreke. Vsaka izmed njih ima določeno ozemlje, ki ga mora braniti. Ta velika gmota utrdbe je v gorati pokrajini Hunsrück, drugi pa pri Kaisersstuhlu.

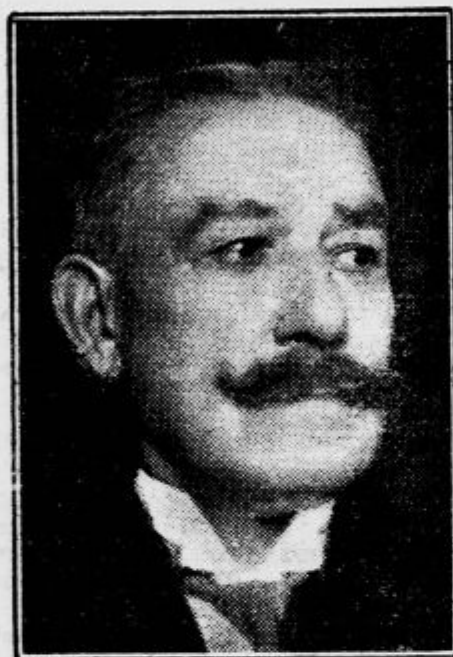
3. Črta za protiletalsko obrambo, ki je široka 10 do 20 kilometrov, njeno območje pa je časih široko do 50 kilometrov.

4. Naposled pa obstoji nedvomno še četrta črta utrdb za Renom med Mainzom in Mannheimom.

Matija Wrischer

Ljubljana, 10. aprila

V častljivi starosti 89 let je med velikonočnimi prazniki zatisnil oči upokojeni višji železniški inšpektor g. Matija Wrischer, ki ni bil znan le v Ljubljani, temveč širom Slovenije. Pokojnik se je rodil 4. februarja 1851. v Laškem in je leta 1870. stopil v železniško službo. Večinoma je služboval v Pazinu. Bil je zgleden uradnik, priden ko mravlja, da bi mu cenili in spoštovali vsi, ki so ga poznali. Za svo-

jo vestnost je bil večkrat odlikovan z visokimi redi in izrednimi pohvalami.

Matija Wrischer je bil mnogo v stikih s pokojnim hrvaškimi banom dr. Laginjo in številnimi rodoljubi ter z narodnimi poslanci, z dr. Spinčičem, dr. Trtnajstičem, dr. Kureličem in drugimi. V Pazinu si je našel tudi življenjsko družico, ki mu je rodila 18 otrok, od katerih jih živi še 13. Vse je vzgojil v narodnem duhu, vsi so izštudirani in zavzemajo ugledne položaje. Svoji rodbini je bil vzoren in skrben oče, da malo takih. Bil je vedno šegav, dovtipen in prijazen. Ljubljancem se pač dobro spominjajo vedno se smehljajočega, nikoli vznemirjenega gospoda majhne rasti, s komaj osivelimi in še vedno košatimi lasmi, ki je kljub svoji visoki starosti še hodil pržno in urno, da bi mu človek komaj prisodil šest, ne pa devet križev.

Z rodbino vred se je preselil v Ljubljano ob prevratu, ko je že imel za seboj 53 let službe in tik pred uveljavljenjem novega uradniškega zakona. Upokojen je bil leta 1923 po starih določbah.

Matijo Wrischerja, ki za njim žaluje poleg 13 otrok tudi mnogov vnukov in vnukinj ter širok krog ožjega in daljnjega sorodstva, prepeljejo k večnemu počitku jutri v terek, ob 16.30. Pogreb bo iz mrliške veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu. Pokojniku ohranimo časten spomin! Spoštovani rodbini naše iskreno sožalje!

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

NOČE V NEBESA

Zupnik: »Slišite, Hanzeljce, kaj naj to pomeni — že šest tednov vas ni bilo pri maši!«

Hanzeljce: »To pomeni, da nočem priti v nebesa.«

Zupnik: »Kaj, nočete v nebesa?«

Hanzeljce: »Ne, ker je tam moja žena.«

OBLJUBA

»Oče: »Obljubil si mi, da boš ob devetih doma!«

Sin: »Res je, oče.«

Oče: »In obljudil sem ti, če ne boš obljube držal, da boš tepel!«

Sin: »Ker pa nisem obljube držal jaz, je tudi tebi ne treba!«

RAD USTREŽE

Lepa Slavka je ležala v postelji namršeno bolna. Zdravnik, ki jo je preiskal, je spoznal, da ji nič ni in se je polglasno zasmeljal.

— Kaj se pa smejete, gospod doktor, se je razburila Slavka, če bi vi tu ležali —

— O, prosim, prav rad. Izvolite mi dati prostora.

ZALITEV

Zdravnik: »Dragi gospod — vi ste nevraštenik in diabetik.«

Bolnik: »Gospod doktor jaz sem vas poklical, da bi me zdravili, ne pa, da bi me zmerjali.«

NE VE

Oče (sinčku): »France, ali si moj?«

Sinko: »Ne vem — vprašaj mamico...«

Trideset let Zadrúžne šole

•Ljubljana, 7. aprila
Zadrúžna šola v Ljubljani je pretleko sredo, ob zaključku letošnjega tečaja, slovesno proslavila svojo 30-letnico. Direktor Josip Gogala je v daljšem govoru obeleževal pomen zadrúžne šole, katero je na predlog dr. Janeza Ev. Kreka ustanovil kranjski deželni odbor. Leta 1920 je prešla zadrúžna šola v državno upravo, nadzorstvo je pa prevzelo ministrstvo za kmetijstvo. V tekočem šolskem letu sta se pričela oba letnika 17. oktobra 1938 in sta trajala polno, po statutu določeno dobo. Za to dobo je bila izplačana državna podpora v znesku 80.000 din, iz katere so se poravnali vsi vzdrževalni stroški šole, dočim sta Zadrúžna zveza in Zveza slovenskih zadrug dajali svojim podpirancem brezplačno stanovanje, razsvetljavo, kurjavo, perilo in šolske potrebščine. Razen tega je dajala Zveza slovenskih zadrug svojim podpirancem brezplačno hrano in je porabila v ta namen podporo banke uprave v znesku 10.000 din. Podpiranci Zadrúžne zveze so na sami skrbeli za hrano in so preleteli podporo kr. banke uprave v znesku 46.000 din izplačano v gotovini. V šolskem letu 1938/39 je imela zadrúžna šola ob koncu tečaja 61 gojencev v obeh letnikih, vsega skupaj pa je doslej absolviralo šole 657 zadrugarjev. Pouk se je vršil letos po novem učnem načrtu, ki

Kraljestvo — prestolnica — kralj

Albanija meri 27.539 kv. km, nekoliko manj kakor Belgija (30.444). Prebivalcev ima 833.748. Od tega je 560.834 muslimanov, 180.546 pravoslavnih in 94.328 katoličanov.

Največja mesta so Tirana (30.000), Korča (25.000), Elbasan (10.000). Italija je uvedla med temi tremi mesti letalske zveze.

Albanija izvažava vsako leto za 11 milijonov zlatih frankov in sicer v glavnem olive, petrolej, kože in sir. Industrije ni. Vsako leto pridobe 120.000 ton petroleja. Dežela pa je še zelo nepopolno raziskana in premore dosti premoga, železa in bakra. Z italijansko-albansko pogodbo iz leta 1927. se je Italija obvezala, da bo zagotovila neodvisnost in nedotakljivost Albanije.

Tirana je glavno mesto Albanije od leta 1920. Leta 1927. je štela 12.454 prebivalcev, do danes je številka narasla do 30.000. Mesto, ki ima 121 metrov nadmorske višine, je bilo ustanovljeno na začetku 17. stoletja. Poleg kraljeve rezidence je tudi sedež pravoslavne škofa in ima železniško zvezo z Dračem. Lepo je razvita industrija preprog in svil ter pridelovanje vina, tobaka, riža in koruze. Dne 4. avgusta 1920 je bila sklenjena tiranska pogodba, v kateri je Italija pristala na izpraznitve Valone in je obdržala samo otok Saseno. Dne 27. novembra 1926 je v Tirani podpisala Italija prijateljsko in garancijsko pogodbo z Albanijo.

Zogu I., albansko Zog, svoj čas Ahmed beg Zogu, kralj Albanec, se je rodil 8. oktobra 1895 v Burgajetu. Sedem let je obiskoval licej Galata-Serail v Carigradu, nato pa se je predal spročenemu življenju albanskih poglavarjev. V svetovni vojni je služil v avstroogrski armadi. Leta 1920. je postal voditelj albanske kon-

Najnovejša slika albanskega kralja

servativne ljudske stranke. Proti koncu 1923 je vrgel demokratično-napredni kabinet Fan Noli. Naslednje leto je moral iskati zavetja v Beogradu, a se je kmalu vrnil v domovino in Fan Noli je vnovič zrušil. Dne 1. februarja 1925 je bil izvoljen za predsednika republike, leta 1926. je sklenil tiransko pogodbo z Italijo, za kralja pa se je dal oklicati 25. avgusta 1928.

Glavna ulica v Tirani

se je izkazal prav dober in so uspehi bili zelo zadovoljivi.

Po ravnateljovem nagovoru se je vršil izpit iz vseh predmetov prvega in drugega letnika, da so navzočni zastopniki banovine in zadrugarstva dobili pregled čez predelano snov in se prepričali, kako so si jo učenci prisvojili. Učenci so odgovarjali prav dobro in v popolno zadovoljstvo vseh tistih, ki s svojo moralno in gmotno pomočjo omogočajo, da more vršiti Zadrúžna šola svojo važno vzgojno in izobraževalno nalogo.

Po izpitu je nagovoril učence zastopnik ministrstva za kmetijstvo, šef odseka za propagandno zadrúžnega poljedelstva dr. Salih Udžvarlić. V imenu banke uprave je izpregovoril Ludvik Puš, v imenu Zadrúžne zveze direktor Bogumil Remeč, za Zvezo slovenskih zadrug pa predsednik Ivan Pipan. V imenu učencev obeh letnikov se je Jože Kranjc zahvalil vsem za podporo, slovesnost pa je zaključil ravnatelj Gogala z zahvalo zastopnikom za udeležbo in s priporočilom za nadaljnje podpiranje.

SOKOLSKO DRUŠTVO IN PROSTOVOLJNA GASILSKA ČETA V BOSTANJU sporočata tužno vest, da je njun soustanovitelj in predsednik, gospod

Anton Brinovec

posestnik

nenadno preminul dne 9. aprila 1939 v 54. letu starosti.

K večnemu počitku ga spremimo v sredo 12. aprila ob 9. dopoldne izpred njegovega doma na Radni na pokopališče Log.

Sporočamo, da je nenadno preminul gospod

Anton Brinovec

dolgoletni podpredsednik Splošne gospodarske zadrúge v Sevnici

Pogreb pokojnika bo v soboto ob 9. dopoldne iz Radne na pokopališče na Log.

SEVNICA, dne 10. aprila 1939.

Uprava Splošne gospodarske zadrúge v Sevnici

»Gusarski satane«, piratski kapitan Francois Lonoloi. (Glej članek na 4. strani.)

XIX. kolo v ligi Ljubljana ni več v nevarnosti

V nedeljo je Ljubljana iztrgala Varaždincem obe točki in se brzkone rešila vseh nevarnih mest v tabeli — V ostalih srečanjih so visoko zmagali favoriti

Ljubljana, 10. aprila
Tudi za praznike naši ligaši niso imeli odmora. Letošnji nogometni spored je pozneje sprico proslave 20-letnega jubileja saveza precej bogat, pa so bili termini za ligaške tekme že lani določeni kar se da na tesno, tako da bomo novega državnega prvaka v nogometu imeli že zadnjo nedeljo aprila. V nedeljo je bilo na sporedu XIX. kolo, torej četrto pred zaključkom. Spored je obsegal vseh šest srečanj, med njimi prav za prav najvažnejša ona za vrstni red v repku tabele, kajti mesta v njenem vrhu so še komaj premakljiva, čeprav so nekateri po presenečenjih zadnjega kola računali tudi z drugimi možnostmi. Prvenstvena tabela je ostala po nedeljskem kolu nespremenjena z eno edino izjemo, in sicer v korist Ljubljane, ki se je dvignila na svoje staro — deveto — mesto pred Skopljance. Do

Ljubljana : Slavija (V) 3 : 1 (0 : 1)

Zaradi gneče na koncu tabele, v kateri sta bila pred tekmo oba kluba, je bilo srečanje belo-zelenih s Tivarjevno enajstotico velike važnosti. Zmaga bi bila Varaždincem dala nekaj nade za obstanek v ligi, belozelenim pa je pomenila zmaga že skoro dokončno rešitev iz nevarnega pasu. Zato je bila bitka ogorčena, težka in — nelepa. V brezglavosti pa so prednjačili domači, ki se niti tedaj niso mogli znebiti, ko je nasprotnik ostal samo z desetimi ljudmi na polju, in niso znali prepričevalno izkoristiti te znatne prednosti. Tako ni bila množica okoli 1200 gledalcev — toliko jih je prišlo kljub Veliki noči in kljub nedeljskemu 1:2 proti Skopljancem — pretirano navdušena, čeprav sta ostali točki z izdatnim rezultatom doma.

Postavi moštve:

Ljubljana: Lindič; Ceglar, Bertoncelj; Šercer, Pupo, Boncelj; Janežič, Tonček, Grintal, Nikolič, Trko.
Slavija (V): Gašparič; Stiglič, Madjarič; Gušić, Zimić, Starej; Golub, Hribko, Koprivnjak, Bradačka, Solerti.
Po onem, kar smo že uvodoma povedali, ni čuda, če so oboji igrali precej nervozno. Vendar je bila razlika v stilu igre enih od načina igre drugih. Dočim so belo-zeleni — kakor običajno — bili skoro v vsakem primeru starta ali borbe za žogo od blizu za tistega znamenitega polkoraka zmerom prekratki, so Varaždinci v naglem in uspešnem startu nesli mnogo žog, z boljšim obvladanjem žoge, posebno z uspešnimi »driblingi« so bili stalno v prednosti. Mnogo sile in vztrajnosti so morali belo-zeleni vložiti, da so kljub vsemu terensko od kraja do konca prevladovali!

Postava belo-zelenih

je bila tokrat odločno boljša. V nogometnem moštvu je gotovo zelo važna srednja vrsta in v tem delu moštvo so belo-zeleni vse zadnje tekme bili dokaj hromi. S Pupo potov premetstivijo na mesto srednjega krilca je vsa vrsta mnogo pridobila, poleg tega se sam igralec na tem edinem nje-mu ustrežajočem mestu še najbolj izživlja. In Šercer je bil neprimerno boljši stranski krilec kot srednji. Če dodamo, da je Boncelj defenzivno bil na mestu — za pomoč napadu pač nima preveč smisla — se vidi, da je srednja linija svojo nalogo rešila vsaj zadovoljivo. Obramba je bila tudi tokrat zelo nervozna, je pa v celoti le napravila vtis neke ustaljenosti, ki bi z uporabo večje previdnosti utegnili biti moštvu vse bolj koristna. Slab je bil napad. Zvezi sta bili novi in edini pozitivni elementi v napadu. Pač pa sta po vrsti zatajili obe krili in tudi Grintal kot srednji napadalec. Prvi gol je moral zabiti srednji krilec, vsaj dva je zamudil Janežič, dva sta pa padla po levem krilu pač iz edinstvenih pozicij in po silnem pritisku iz ozadja. — Zdi se, da je sedaj moštvo svojo ligaško kvalifikacijo ohranilo še za prihodnje leto, toda konkurenca v ligi je od leta do leta hujša; če ne bo moštvo doseglo vidnejšega napredka, se bo tudi v bodoče moralo gnesti okoli konca tabele in stalno trepetati za svoj obstoj. A tega bi se že enkrat prav rada znebila — ljubljanska publika!

Varaždinci

so odnehali šele po trdem in težkem odporu. Kot celota so po znanju in vseh rekvizitih nogometne igre prihajali dobro

prihodnje nedelje je njena slika takole:

BSK	19	14	3	2	59:14	31
Gradjan. (Z)	19	13	2	4	47:14	28
Hajduk	19	11	4	4	50:26	26
Jugoslavija	19	11	3	5	35:21	25
Hašk	19	9	4	6	38:25	22
Jedinstvo	19	8	2	9	32:36	18
Slavija (S)	19	7	3	9	30:36	17
Bask	19	5	6	8	23:33	16
Ljubljana	19	5	4	10	18:37	14
Gradjan. (S)	19	5	2	12	25:52	12
Slavija (V)	19	3	4	12	22:45	10
Zemun	19	2	5	12	17:57	9

Ligaške tekme se bodo nadaljevale v nedeljo 16. t. m. po naslednjem razporedu: v Beogradu Jedinstvo - Slavija (S) in BSK - Hajduk. V Zemun: Zemun - Slavija (V), v Zagrebu: Gradjanski (Z): Hašk, v Skoplju: Gradjanski (S): Jugoslavija in v Ljubljani: Ljubljana : Bask.
V naslednjem naša poročila.

do izraza. Premagani so bili šele v trenutku, ko jim je sodnik poslal vrtarja na hladno. V moštvu je dokaj dobrih igralcev. Najmočnejši so bili v napadu, kjer z izjemo desnega krila ni bilo slabe zasedbe. Zelo prodoren in nevaren je bil Solerti na levem krilu, a Koprivnjak, ki se ne pomišlja položiti na »tehnično« svojo ne majhno težo, je stalno zaposljeval po dva iz belo-zelene obrambe. Obe zvezi sta bili v polju stalno aktivni, na gol pa so poslali iz tega napada vsega nekaj ostrih strelcov. Razmeroma dobro so imeli Varaždinci zasedeno srednjo vrsto, v kateri se je Zimić v teku drugega polčasa zelo dobro razvil, a stranska krilca sta vso igro delala i zanesljivo i pametno. Branilca sta dolgo držala sicer ne nevaren nasprotnikov pritisk, v drugem delu igre pa sta morala kapitulirati. Gašparič — stari Ljubljčan — se ni mogel znebiti svojih nekdanjih ljubljanskih »navadic«, ki so ga mnogokrat spravile pred podsavetni kazenski odbor. Po Pupo potovem голу se ni mogel vzdržati, da ne bi tvorno napadel Janežiča, kar je njemu prineslo zaslužen odmor v letošnjem ligaškem obratu, njegovemu moštvu pa poraz, ki vse dotlej še ni bil niti izražen niti potreben.

Do rezultata 3 : 1

je prišlo nekako po tem vrstnem redu: Najprej so belo-zeleni, čeprav so se morali boriti tudi proti vetru, resno pritiskali in bi bili utegnili že v 8. min. zabeležiti prvi zgoditek, če bi se bil odločil Janežič za strel, namesto da je v lepi priliki slabo podal na sredo. Igra se je gibala močno pod diktatom belo-zelenih, ki so venomer pritiskali, toda brez posebne nevarnosti za nasprotnikov gol, dočim so gostje v bolj redkih, toda skrbneje zgrajenih napadih vse nevarneje ogrožali belo-zelene svetišče. V 22. in 28. min. sta imela Janežič in Grintal spet dve lepi priliki, toda zaman. Vse je kazalo, da od odmora ne bo posebnih dogodkov, ko je v 41. min. Bradačka iznenada produciral prvi res lep strel na gol, kmalu potem pa je iz nekega spora za out Solerti potegnili, podal na sredo in je Koprivnjak ostro plisal. Do odmora je ostalo 1:0 za Slavija.

Ze v 5. min. drugega polčasa so belo-zeleni izenačili. Pupo je streljal prosti strel še s svoje polovice in plisiral pod prečko, pri čemer je Grintal z oviranjem vrtarja — v ostalem popolnoma po pravilih — izdatno pomagal. Očividno ta preokret dogodkov Gašpariču ni bil po volji in si je dal duška za sodnikovim hrbtom z dejanskim napadom na Janežiča. Osem minut je trajalo, da je sledil sodnikovu ukrepu in zapustil igrišče. V gol je šel branil Hribko. Seveda je sledila precej robata, mestoma surova in brezobzirna igra. V 20. min. so belo-zeleni izvedli eno svojih redkih dobro zasnovanih akcij od Pupota preko Janežiča, Grintala do levega krila, ki je iz »svojega« neubranljivo poslalo v mrežo. Trdo so se posej borili Varaždinci, čeprav so bili številčno oslabiljeni, so le nenehoma napadali, ne da bi si mogli izdelati kako posebno priliko. Pač pa je nekaj lepega zamudil Grintal v 31. min., v 32. min. je Bradačkin strel Lindič še komaj poslal preko. V 39. min. si je privoščil sodnik svojo najtežjo napako, ko je prostega Janežiča zaustavil z nepravilnim ofsajdom. Proti koncu igre je bila Slavija stalno v

napadu, menda so belo-zeleni iz previdnosti zaprli igro. Sodnik je zamujeni čas nadoknadil in je drugi del igre trajal do 53. minute. V 50. min. je prestriglo levo krilo lep predložek z desne strani in spet iz »svoje« pozicije poslalo v mrežo. Kmalu po tem je sodnik odpiskal. G. Hadži-Rakić iz Sarajeva je bil gotovo objektivni, toda je imel nekaj šibkih trenutkov. Ni bil natančen v presoji posameznih situacij; v drugem polčasu pa tudi ni imel igre več krepko v rokah.

Zmagi modrih in rdečih v Beogradu

Beograd, 10. aprila.
Na prvi dan velikonočnih praznikov smo imeli tukaj dve ligaški tekmi, za kateri pa ni bilo posebnega zanimanja in se je zbralo na igrišču BSK le okoli 6.000 gledalcev. BSK je moral po zadnjem nespehu proti Jugoslaviji pokazati, da po pravici čaka na naslov državnega prvaka, Bask pa je v zadnjem času dokaj popustil, tako da o BSKovi zmagi že v naprej ni bilo nobenega dvoma. Druga tekma med Jugoslavijo in Jedinstvom pa sploh ni prinesla pravega sportnega užitka.

BSK : Bask 5 : 0 (3 : 0)

BSK je takoj od začetka vzel stvar popolnoma resno. Napad je spet vodil Valjarević namesto srednjega krilca Stevovića pa je igral Dragičević. BSKov napad je to pot zaigral izredno lepo ter je imel pred golom kopicu krasnih situacij, ki jih pa mnogih tudi ni znal izrabiti. V 21. min. odda desno krilo Manola Vujadinovića, ki se pretuje in pasira Glišovića, ta pa z desne strani pošlje neubranljivo v mrežo. V 38 min. centrirajo Žečević nekoliko predolg, tako da dobi žogo Glišović, ki jo odda krasno v sredino, od tam pa jo Valjarević z glavo potisne v mrežo. Drugi gol je bil vreden prvega. V 41. min. »spredriol« Glišović Mitrovića in centrirajo; žoga se odbije od dr. Ivkovića v mrežo in s tem avtogolom je postavljen rezultat prvega polčasa.

Tudi v drugi polovici igre je BSK v premoči. Vrstijo se številne lepe kombinacije in gledalec uživa ob uspeših tehničnih trikih modrih igralcev. V 18. min. da Manola Vujadinovića, ki uide dvema nasprotnikoma in iz 12 m daljave postavi na 4:0. V 25. min. lep center Glišovića in spet je Vujadinovića z ostrim strelom uspešen. Zmaga BSKa je bila popolnoma zaslužena. Močna mašinerija je v splošnem funkcionirala precizno, tembolj zato, ker Bask ni nudil posebnega odpora. Kljub avtogolu je bil dr. Ivković še najboljši igralec v moštvu Baska. Tudi vrtar Bijelić se je od zadnje nedelje lepo popravil. Baskova obramba nasprotnemu napadu ni delala prevelikih preglavic in tudi vrtar Mrkušić, ki je igral namesto Puharja, ni imel preveč posla.

Jugoslavija : Jedinstvo 2 : 1 (1 : 0)

Glede na precejšnjo izenačenost obeh moštvi se je v tej igri pričakovala dokaj zanimiva borba. Jedinstvo je bilo sicer v začetku v majhni premoči ter je izvedlo nekaj napadov, potem pa je kmalu popustilo. Belo-zeleni so zelo prodorno in polnetno moštvo, če zabijejo en prvi gol; če pa beleži nasprotnik prvi zgoditek, izgubijo vso samozavest in to se je pokazalo tudi v večerajšnji tekmi. V 21. min. je Rakar s prostim strelom skozi zid nasprotnikovih igralcev ustrelil direktno v mrežo in takoj nato je Jedinstvo začelo igrati zelo raztrgano. Jugoslavija je prešla v ofenzivo, ki jo je obdržala skoraj do konca. Jedinstvo je do konca izsililo še tri kote, ki pa so ostali neizkoriščeni.

Tudi v drugi polovici je bila Jugoslavija boljša in so se v njej posebno uveljavili krilci. To je občutili zlasti nevarni vodja v napadu Jedinstva Živković, ki ga je srednji krilec Bročić vzel na pliko, tako da mu je onemogočil vsako akcijo. V 14. min. odda desno krilo Savić na levo in od tod zabije Perić iz neposredne bližine drugi gol. V 25 min. ustvari Sekulić lepo priliko pred golom, ki jo izkoristi desno krilo Mastela in zabije častni gol za Jedinstvo. V zadnjih 10 minutah at Sekulićevi še mnogo prizadevajo, da bi dosegli izenačenja, toda vse je zaman. Jugoslavija je v tej tekmi zmagala zaslužno, čeprav ne s tako sigurnostjo kakor tedaj prej proti BSKu. V moštvu je imela odločilno vlogo krilska vrsta, kjer je bil zlasti dober Domorocki. T. Z.

Gradjanski (Z) : Slavija (S) 6 : 0 (2 : 0)

Zagreb, 10. aprila.
Včeraj je Gradjanski slavil veliko zmago nad sarajevsko Slavijo. Domača enajstotica je bila odlično razpoložena, posebno pa se je odlikoval Lešnik, ki je sam zabil pet golov. V napadalnem kvintetu sta mu odlično sekundirala še Wolf in Šipoš, dočim je bila leva stran po krivdi Pleša skoraj brez moči. V krilski vrsti je bil odličen Kokotović, medtem ko je Jazvinšek posvečal premojo pozornost napadu.

Slavija je nudila nekaj igre in odpora le v prvi polovici prvega polčasa. Ko pa je v 25. min. Lešnik zabil prvi gol, je začela popuščati in je bil Gradjanski zmerom vidnejši gospodar na polju. Njegova zmaga je bila popolnoma zaslužena. Tekmo je sodil italijanski sodnik Scorzoni. Na igrišču se je zbralo okoli 7.000 gledalcev, vendar je vladal kljub napeto-

Ostali prazniški spored

Med prazniki so naši nogometaši odigrali tudi številne prijateljske tekme

Velikonočni prazniki so bili običajno prva vsakoletna priložnost za razne prijateljske tekme in izlete nogometnih moštvi. Tudi letos je bilo nekaj takega sporeda, toda zaradi obveznega nastopa 12 moštvi, ki igrajo v ligi, so to priliko izrabile v glavnem le enajstotice z manjšim slovesom ali pa močnejša moštva v kombiniranih postavah. Glavni del nogometnih dogodkov je je te praznike vsekakor odigral že v nedeljo.

O prijateljskih srečanjih v teku praznikov smo prejeli naslednja poročila:

Zmaga Varaždincev v Trnovem

Slavija (V) : Jadran-Reka komb. 3 : 0 (1 : 0)

Na Jadranovem igrišču v Kolesziji je bila dana popoldne tekma med kombinirano enajstotico Jadrana in Reke ali tako imenovano reprezentanco južne Ljubljane proti ligaški enajstotici Slavije iz Varaždina, ki je včeraj igrala proti SK Ljubljani.

Slavija je nastopila razen dveh all treh — med njimi tudi Koprivnjaka v napadu — v kompletni postavi in se do odmora ni mogla prav razviti. Šele v drugi polovici igre je pokazala nekaj sistema in tudi zaslužno dosegla za razred visoko zmago nad nasprotnikom.

Domača enajstotica je bila sestavljena iz šestih igralcev Jadrana in petih zastopnikov Reke in je pokazala za oko prav lep nogomet, seveda pa se je vsem poznalo, da so prvič zaigrali v skupnem ansamblu. Dobra je bila ožja obramba in pa Marn v napadu. Prvi poskus za sestavo močnejše nogometne enajstotice iz obeh prvorazrednih klubov južne Ljubljane se je obnesel in upati smemo, da bodo prizadevanja za združitve enako ugodno uspevala tudi na drugih poljih.

Tekmo je sodil G. Dorčec. Gledalcev je bilo nekaj sto, vendar pa poštvovalni prireditelji z dohodkom niso mogli kriti prvzetih obveznosti.

Ljubljana v Celju

SK Celje : Ljubljana 3 : 2 (2 : 1)

Celje, 10. aprila
Danes je gostovalo tukaj moštvo SK Ljubljane in odigralo pred 400 gledalci na Glaziji prijateljsko tekmo z enajstotico SK Celja. V moštvu Ljubljane je igralo šest igralcev ligaške enajstotice, in sicer Lindič, Trko, Čebohin, Vevk, Nikolić in Hasel.

Gostje so pokazali sicer solidno igro, toda niso izpolnili pričakovanj občinstva. Ožja obramba in krilska vrsta sta bili na mestu, napad pa ni bil dovolj povezan in odločen. Celjani so zaigrali z članom in poštvovalnostjo. Krilska vrata z Rikom Presingerjem je lepo zalagala napad. Ožja obramba je zaostajala za napadom, po odmoru pa se je popravila. Celjski napad je nudil posebno po odmoru bolj povezano in učinkovito igro. Zmaga domačih je bila zaslužena.

V 9. min. doseže Hasel iz solo-akcije 1:0. Igra valovi s polja v polje, toda rezultat je pol ure nespremenjen. V 36. min. odda Presinger Dobrajcu, ta pa Bajramoviću, ki

mu omračja zaradi znanega spora med obema taboroma popoln mir in red.

Hajduk : Zemun 6 : 0 (4 : 0)

Split, 10. aprila.
Pred 2.000 gledalci je včeraj domači Hajduk po absolutno premočni igri z lahkoto zmagal nad enajstotico SK Zemuna. Glavni realizator številnih golov je bil Matušić II. V Hajdukovih enajstotici je sploh najbolj ugajal napad.

Hašk : Gradjanski (S) 5 : 3 (2 : 0)

Skoplje, 10. aprila.
Po zelo lepi in efektivni igri je včeraj zagrebški Hašk zmagal nad domačo enajstotico Gradjanskega v važni tekmi za točke v ligi. Gledalcev je bilo okoli 3.000. (V nedeljski posebni izdaji našega lista je bil izid te tekme objavljen samo do končanega prvega polčasa. Op. ur.)

z lepim strelom izenačil. 2 min. kasneje povisa Dobrajac s hitrim prodorom v 2:1. Po odmoru si obe strani prizadevata za zvišanje rezultata, toda vse ostane le pri neizrabljenih kotih. V 33. min. strelja Trko kot in Čebohin je na mestu ter izenači. 3 min. pozneje diktira sodnik enajstmetrovko proti Lj. in Dobrajac povisa na 3:2. Celje uprižori še nekaj napadov in preide skoraj v lahno premoč, toda rezultat se na menja več.

Moštvo Ljubljane se je v drugi polovici igre vedlo zelo nedisciplinirano in je vzbu-jalo med občinstvom hudo neljubo. Sodil je G. Presinger.

V predtekmi je mladina Celja zmagala nad mladino Olimpa, 8:0 (2:0).

Prijateljska tekma v prestolnici

Jugoslavija : BSK 1 : 0 (1 : 0)

Današnji prosti termin sta obe vodilni enajstotice Beograda izrabili za prijateljsko tekmo v korist svojih blagaj. Zanimanja za to srečanje ni bilo preveč in je prišlo na igrišče morda le okoli 3.000 gledalcev.

BSK je bil zlasti po odmoru v silni premoči, toda njegov napad, ki je sicer dobro kombiniral, je bil pred golom popolnoma neučinkovit in steril. Jugoslavija je igrala na prodore in ji je v 7. min. uspelo zabiti edini gol dneva. Lehr je z glavo oddal Čiriću, ta pa je iz komaj 10 daljave zadel v mrežo. Vrtar Mrkušić bi bil to žogo lahko obranil. V drug polovici igre se je Jugoslavija samo branila. Junak dneva je bil vrtar Lovrić, ki je pokazal, da je poleg Glaserja gotovo najboljši čuvvar v голу pri nas, le da mu manjka potrebne rutine.

Grafika na Jesenicah

Grafika : Bratstvo 3 : 3 (1 : 1)

Ostale nogometne tekme

Ljubljana: Juniorski turnir Madice: Hermes : Mars 5:2 (šele v podaljšku), Ljubljana : Mladika 3:2, Mladika : Mars 3:2, Ljubljana : Hermes 4:1. Zmagovalec turnirja je bila Ljubljana, tolažilno darilo pa je dobila Mladika.

Murska Sobota: Mura : CSK 6:2 (3:2), Prijateljska tekma z raznimi incidenti in ostro igro gostov.

Banja Luka: Zeleničar (Maribor): Bomec 2:1.

Praga: Češko prvenstvo: Sparta : Viktoria 4:2, Slavija : Zidenice 4:1, Kladno : Lb-ben 3:2.

Rim: Italijansko prvenstvo: Novara : Liguria 1:0, Lazio : Juventus 1:1, Bologna : Triestina 2:0, Livorno : Lucchese 1:0, Bari : Modena 1:0, Genova : Roma 2:0, Napoli : Ambrosiana 2:1.

Budimpešta: Hungaria : Wacker (Dunaj) 2:0.

Berlin: Herta : Admira (Dunaj) 2:2.
DSK Edinstvo poziva vse člane in odbornike na članski sestanek, ki bo v sredo 12. t. m. ob 20. v gostilni pri »Stari šolice« na Celovski cesti. Ker je dnevni red važen in ta sestanek zadnji pred dirko, pozivamo vse članstvo, da se ga sigurno udeleži.

IGRAJTE TENIS

na idilčno ležerih prostorih SK ILIRIJE pod Cekinovim gradom!
● Najlepši sport // Sedem mesečna sezona // Nizke sezonske pristojbine ●
Vpisovanje dnevno pri oskrbniku na igriščih.

Brez posebnega obvestila.

Zapustil nas je za vedno v 89. letu starosti, previden s svetlimi zakramenti, naš blagi, predobri soprog, oče, stari oče, tast, stric, svak, gospod

MATIJA WRISCHER

višji žel, inspektor v pokoju

Pogreb dragega pokojnika bo v torek 11. t. m. ob pol 17. uri iz mriške veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo brala v cerkvi Marijinega Oznanjenja v petek 14. t. m. ob 8. uri zjutraj.

Prosimo tihega sožalja.

LJUBLJANA, BEOGRAD, NOVI SAD, TRST, 10. aprila 1939.
Žalujoci: IVANA, soproga; otroci: MAKS, IDA, por. ANTOSIEWICZ MARIJA, por. OPABIĆ, LUDVIK, ROSA, por. DE POLLI, ELZA, por. MUČALO, MECEDES, ANA, vdova ŠUBIĆ, RUDI, JELENA, LEA, por. BOHINC, LALY, por. BIZJAK, ERVINA, por. PETROVIĆ; zeti: EDI ANTOSIEWICZ, ANTE OPABIĆ, ARTUR DE POLLI ANTE MUČALO, TONCI BOHINC, IVAN BIZJAK, MIRAN PETROVIĆ; vnuki, vnukeje in ostalo sorodstvo.

Umrla nam je naša ljubljena hčerka, sestra, svakinja in teta, gospodična

ELZA HROVAT

poštna uradnica

Pogreb blage pokojnice bo v torek, dne 11. aprila 1939 ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti, Poštni dom, Tyrševa c. 37 b, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, dne 17. t. m. v farni cerkvi sv. Cirila in Metoda.

Žalujoci.

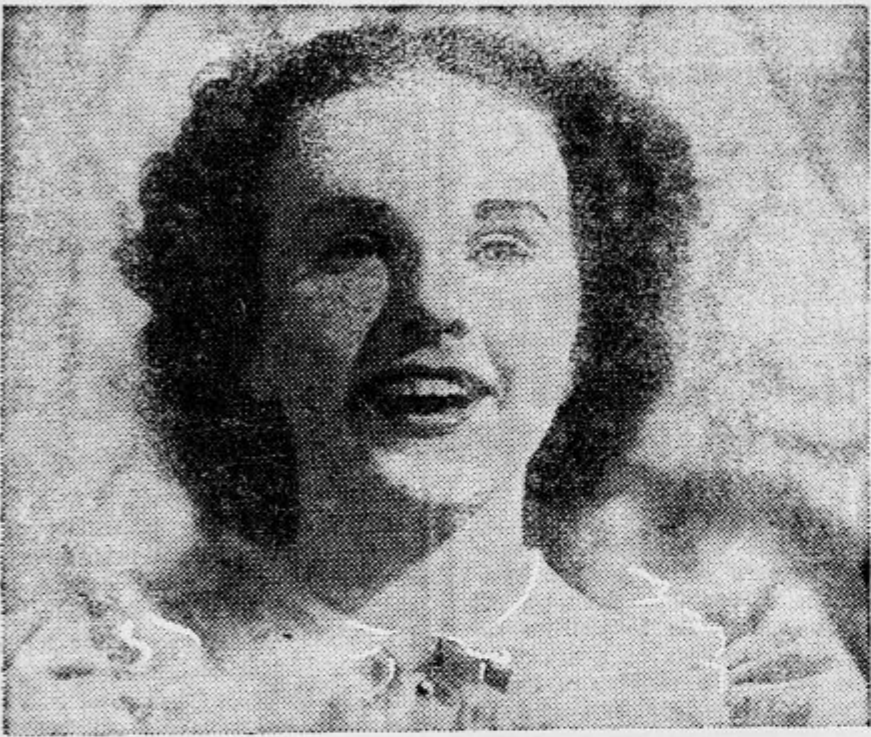

Kako prideš k filmu

Mnogo je načinov in potov, ki vodijo v filmski raj. Francoska filmska revija »Cine-Miroir« celo piše, da jih je petinpetdeset, seveda pa je vse odvisno od tega, kakaterga si izberete, kajti pot, ki se je po-

Gréte Garbo. Danes prinašamo najnovejši portret Deanne Durbinove, ki jo bomo kmalu po veliki noči videli v senzacionalnem filmu »Ona in njenih sto«. Ker pa je glas božji dar, ki je zelo redek, je zelo pri-

Najnovejši portret ljubke in slovite ameriške filmske pevke Deane Durbinove

srečila enemu, ne velja tudi za drugega. Najbolj enostaven pa tudi že znan način je, da hodiš v restavracije, ki jih obiskujejo režiserji. Če si mlad, lep in eleganten, boš nemara imel srečo, da te »odkrijejo«, kakor pravijo temu v filmskem svetu. Na ta način je prišla k filmu Maureen Sullivan. Se bolj enostavno pa je seveda, če si slučajno sin ali hčerka znamenitega človeka ali celo filmskega igralca. Douglas Fairbanks mlajši, Tyrone Power in hčerka Marlene Dietrichove so si na ta način utirili pot k filmu.

Če si dovolj drzen, sedi v letalo in izjavi novinarjem, da letiš v Hollywood, in pristani v Dublinu: sreča ti je zagotovljena — dokaz Corrigan. Tudi kakšna posebnost obraza ali telesa ti lahko pomaga na pot slave: slavni nos Jimmyja Duranta, široka usta Joe Browna, dražesti Simone Simon. Lahko poizkusite svojo srečo tudi kot model pri fotografu, često odkrijejo na ta način nov talent ali celo bodočo zvezdo. Tako sta prišli k filmu Norma Schea-

poročljivo, da medtem, ko čakaš na povabilo za Hollywood, sprejmeš službo prodajalke bombonov. Ellen Drew, lepa in mlada nada Hollywooda, ni čakala več kakor leto dni. Prav tako koristna je lahko služba manikirke. Klienti te lahko po mili volji občudujejo in če je med njimi slučajno kak filmski magnat, ti lahko odpre vrata v filmski raj. Arleen Whelan je bila samo dva tedna manikirka.

Zdaj pa poizkusi svojo srečo tudi ti: izberi si pravi način in pot, da prideš v Hollywood. Seveda moraš imeti precejšnjo porjico sreča.

Drobiž

Nedavno je predlagal poslanec neke ameriške države, naj se uvede zakon, na podlagi katerega naj bi bili prepovedani vsi psevdonimi. Večina poslancev je bila seveda proti temu predlogu. Zamislite si samo, kakšna zmešnjava bi nastala v Hollywoodu. Greta Garbo bi morala nastopati kot Gerta Gustavson, Marlena Dietrichova Marija-Helena Sibelova itd. Vsi zvezdniki in zvezdnice imajo večina psevdonime. Slavni Jackie Coogan, ki ga mlajša generacija že ne pozna več, ker je v glavnem igral kot deček v nemem filmu, je v resnici Cohen, Fred Astaire je Austerlitz, a Paul Muni in Eduard Robinson imata imeni, za kateri bi si stoodstotni Američani prej zlomili jezik, kakor da bi ga izgovorili.

»Entente cordiale« bo naslov filma, ki ga režira Marcel Lherbier. S tem filmom, s katerim hoče podčrtati iskreno in pristržno prijateljstvo, ki veže obe zapadni demokratični državi, Francijo in Anglijo, in ki ga je pred 40 leti ustvaril kralj Edvard VII. Kraljica Edvarda bo predstavljala Viktor Francen, kraljico Viktorijo pa Gaby Morleyeva.

V Parizu tečeta dva ameriška filma s francosko vsebino. Prvi je biografija slovitega francoskega lirika Francoisa Villona, s katero pa Francozi nikakor niso zadovoljni, češ da je daleko od stvarnosti. Nekoliko bolje je bil sprejet film »Marija Antonietta«, čeprav se tudi ta pariški kritiki ne zdi brezhiben. Režiser van Dyk se je sicer v bistvu držal knjige Stefana Zweiga, a kritika pravi, da je nekatere stvari, ki so že v knjigi preveč romantične, izmalil in jim dal svojevrstno noto. Tako je lahkomišljenost Marije Antoniette dobila nadih koketnosti, iz dekadentnega slabšča Ludvika XVI. so pa napravili patološkega butca. Nesrečno Antonietto igra Norma Shearerjeva prav očarljivo, kakor smo to od nje vajeni. Spominjate se je gotovo iz filma »Romeo in Julija«. Film so delali več mesecev in je veljal več milijonov dolarjev, ker so vsak voz in sleherni prizor smelali po originalnih motivih, v kolikor so znani po raznih slikah in virih.

Nenavadno kariero je napravil v svojem življenju Viktor Andersen, solastnik in direktor družbe Gefion, ki je te dni v Kopenhagnu umrl. Njegov vzpon je bil naravnost praviljen, saj je v sedmih letih postal iz preprostega biljeterja v kinematografu vodeča in odločujoča osebnost v kinematografski stroki v Kopenhagnu. Bil je izredno spreten in nenavadno delaven človek, čemur je tudi imel zahvaliti svoje uspehe.

Beda angleških filmskih igralcev

Pred leti je bilo opažati velike napore angleškega filma, da si osvoji, če že ne svetovni trg, vsaj domačo zemljo in dominijone. Res so filmski producenti spravili na površje vrsto dobrih filmov (Henrik VIII. in njegovih pet žena), ali lepemu razvoju je sledil nagel padec. Več filmskih podjetij je propadlo ali omejilo svoj obrat, nekaj se jih je pa združilo. Novi angleški filmski zakon je že itak zamotan položaj še poslabšal in tudi zdaj angleški film ni na višini, ki bi si ga želeli in ki bi bil dostojen moči imperija. Ameriški in francoski film popolnoma obvladata angleški trg.

Nagla konjunktura in sledeči lj padec filmske produkcije sta imela seveda zle posledice. Mnogo mladih talentiranih deklet in fantov je zidalo svojo srečo v življenju na film. Kakor poročajo londonski listi, je položaj tega narščaja, pa naj si bodo nosilci manjših vlog ali statisti, zelo beden. Filmski ateljeji imajo na razpolago okoli 4500 kandidatov in prosilcev za vloge kot komparzi, a dnevno potrebujejo največ 250 moči. Seveda imajo nekateri statisti še stranske poklice, toda večina je navezana izključno na film, in kar je še najbolj žalostno: tudi brez socialnega zavarovanja so ti ljudje.

Jadralsko letalstvo v dravski banovini

Besedo ima naše jadralsko, pa si zato pogledajmo, kako je z njim!

Ni še dolgo tega, ko smo z zaviranjem zrl na tuje jadralsko letalstvo, ki se je z izredno hitrostjo širilo in izpopolnjevalo. Našo največjo zavist je vzbujalo jadralsko letalstvo pri Nemcih, Čehih in Poljaki. ki so vodili v tem sportu. Naše misli so hitele k cilju, ustvariti si tudi pri nas to panogo modernega letalstva. Želeli smo si že od časa Karusa, bratov Wrightov in že od časa Karusa, bratov Wrightov in drugih požrtvovalnih pionirjev letalstva dalje, poleteti v sinje in brezkončne modrine neba. Upali smo in to upanje nas ni motilo. V veliki meri je že zadoščeno naši neutolažljivi želji in hrepenenju po letenju.

Že l. 1931. so v Sloveniji zablestela prva šolska jadralska letala. Vse proste ure in dneve smo preživeli v delavnicah, kjer smo uresničevali svojo ljubezen do dela in letalstva. Sprva je šlo težko, vendar pa smo z močno požrtvovalnostjo in voljo, do plodnosnega dela premagali vse, kar nas je oviralo pri širjenju jadralskega pri nas. Tudi ljudstvo je našlo razumevanje za naš pokret. Prva je bila v tem pogledu Ljubljana, ki je dala prvo jadralsko sekcijo v dravski banovini. Ta prva jadralska sekcija se s svojim neumornim članstvom skrbel za napredek našega letalstva. Iz njene srede so izšli prvi jadranci, ki so se šolali na Blokah. Bloke so bile tudi prvi center, v katerem je bil postavljen naš prvi državni rekord v nepretrganem jadraniu. Znašal je 10 ur in 47 minut ter je bil veljaven še do pred kratkim. Dosegel ga je popularni slovenski jadravec in upravnik jadralske šole na Blokah g. Stanko Raznožnik. Dalje pričajo na vseh gimnazijah ustanovljeni podmladki Aerokluba »Naša krilca«, kako visoko cenil mladina njegovo vzvišeno delo in da se v velikih številah zbirajo pod njegovim okriljem. Ukažejni mladini nudi podmladek s svojimi novoustanovljenimi modelskimi sekcijami priliko, da se spoznajo z vsemi letalskimi problemi.

Dolgo časa smo delali na tem sportnem polju in ne moremo obžalovati, da smo se toliko borili, saj smo vendar dosegli mnogo, kar nam je v bogato plačilo za naše neutrudljivo delo. Primitivna letala in še primitivnejši hangarji ter vsi drugi nedostaki so bili z močno in vztrajno voljo odstranjeni. Imamo že kar lepo število jadrancev in jadralskih letal, ki nam izvrstno služijo za šolo in jadranje. Čas modernizira prav vse na svetu, tako bo tudi naše jadralsko letalstvo kmalu dobilo nov letiški park, v katerem bodo zastopana najboljša tuja in domača jadralska letala. Sele tedaj bomo lahko z mirnim srcem rekli: »Prave za močno jadralsko letalstvo pri nas so končane. Zdaj se prične najlepši del našega gibanja — letenje!« Bloke so jadralski center, kjer razvijamo vse svoje mlade sile, da bi dosegli čimprej to, kar so dosegli drugi narodi že davno pred nami. Počasni, vendar pa zelo vztrajni koraki napreduje stnji sport pri nas in ni več daleč čas, ko bomo postali nevarni rivali drugim narodom, katerih jadralsko letalstvo je na višku.

Kakor v Ljubljani, tako je tudi v Mariboru seme jadralskega letalstva padlo na zelo rodovitna tla. Mladina na skrajnem vzhodu naše kraljevine je razumela naš poziv in ustanovili so jadralsko sekcijo, ki zasluži največjo pohvalo. Mariborski jadranci so v mnogih ozirih še mnogo bolj vztrajni in požrtvovalni pionirji jadralskega letalstva, kakor smo pa mi »ljubljanke jadralske srajce.« Na žalost za zdaj še niso imeli prilike pokazati svoje prave višine. Niso še dosegli vidnejših uspehov, vendar pa so brezpogojno vredni globoke po-

hvale za plodono delo. Zgradili so si lepo število jadralskih letal vseh velikosti, tako da mariborsko jadralsko sekcijo prav lahko štejemo med najboljše stitirano jadralske sekcije v državi sploh. Mladi konstrukterji so ustvarili nekaj novih tipov jadralskih letal za razne svrhe, ki nikakor ne zaostajajo dosti za inozemskimi. Z odličnim terenom za visokosopobno jadranje na Pohorju, jim je dana tudi možnost v izučevanju zmognih jadralskih pilotov, ki se pa žal do sedaj niso mogli popolnoma izvesti. Pač radi nedostatka letal, ki so potrebna za tako šolanje.

Lepi rezultati so bili doseženi tudi s posebno vrsto starta, kar vse je zelo pripravno za šolo, ki nima dovolj dobrih terenov. To je način startanja s pomočjo avtomobila in dolge jeklene vrvi. Ta pripomoček dopušča startanje tudi na popolnoma ravnem terenu, zato so vezbal jadralske za izpit »A« in »B«, kar na letališču v Tezenu. S pomočjo avtomobila in jeklene žice dvignemo letalo približno 250 metrov visoko. Tukaj se letalo sprosti žice in prične polagoma v drsnem poletu drseti proti zemlji. Veliko število položnih izpitov kljub nedostatku terenov priča o sigurnosti in odličnosti tega avtomobila, kakor se po naše imenuje ta metoda startanja. Mariborska sekcija je preteklo leto poslala na Bloke tudi nekaj svojih jadrancev s tremi letali, ki so jih startali na preje omenjen način. (Z avtomobikom z ravnega). Tako so ga predstavili tudi naši »bloški gardie«, ker mu je bil doslej še nepoznana novost. Upajmo, da bo mariborska jadralska sekcija s svojim agilnim vodstvom in še agilnejšim kadrom jadralskih pilotov, še nadalje tako uspešno napredovala. S tem najdemo jamstvo za najlepšo in najbolj vzvišeno bodočnost našemu mlademu jadralskemu.

Pa si oglejmo še druge koticke naše ljubljene domovine, v katerih bijejo mlada letalska srca. Ustavimo se pri industrijskih Jesenicah. Dve leti je, kar so Jesenice dobile svojo jadralsko skupino. Uspeh je v tem kratkem času naravnost sijajen. V teku svojega delovanja je skupina zgradila tri jadralska letala, s katerimi so izučili okrog 20 »A« in »B« pilotov. Šolanje so vodili na travniku v Poljanah, kjer so si z lastnimi žulji postavili lično stavbo zase in za svoja nova letala. Izpite pa so položili vsi tečajniki na Blokah, kjer so bili l. 1938. v gostih, malo pred Mariborčani. V kratkem bodo izgotovili tudi novo visokozmogljivo letalo, s katerimi nameravajo poizkusiti jadranje na Karavankah. To bo spet velika pridobitev za naše jadralsko, kajti tu se stalno zbirajo vzgorniki in druge povoljne atmosferske struje, ki bodo omogočile dosegaj rekordov. Tudi s to jadralsko sekcijo imamo dobro zagotovilo za bodočnost.

Jadralsko letalstvo v dravski banovini je na drugem mestu za jadralskim v dunavski banovini, toda naš cilj naj bo, da bomo kmalu postali zopet vodilni v pogledu jadralskega letalstva pri nas. Jadranci — naša moč in vztrajnost naj nam pomagata, da bomo jadralsko letalstvo v Jugoslaviji dvignili v višino inozemskega, ki se že polagoma zaveda naše prisotnosti. Naše jadralsko letalstvo ima doslej okrog petdeset jadralskih letal vseh tipov, od katerih jih je več kot polovico šolskih, ostala pa so prehodna in visokozmogljiva. V kratkem pa se bo število v dravski banovini povečalo za kakih 10—20 jadralskih letal vseh sposobnosti. Z njimi bo jadralcem omogočeno dobro šolanje in dosega lepih in velikih rekordnih poletov.

Vodi naj nas v bodoče vselej geslo: Vsi in vsak za napredek našega jadralskega letalstva! —G.—

Norma Shearer

rerjeva in temperamentna Kay Francis. Zelo uspešen način je tudi, da se zaljubiš v novinarka, ki ti bo tako dolgo pel hvale, da bo utrudil ali prepričal odločujoče kroge, da ti bodo ponudili vlogo. Tako se je uveljavila tudi Jeannete Gaynorjeva. Errola Flynna poznate vsi. Prav gotovo se ga spominjate iz senzacionalnih filmov »Poročnik indijske brigade« in »Robin Hood«, v katerih je njegova pustolovska nrav prav prišla do veljave. In prav to nagljenje k pustolovščinam, k vedno novim doživljanjem je pripeljalo Flynna k filmu. Nekoč se je potikal po Južnem morju in prav takrat je neka filmska družba snemala pokrajino. Lepi, stasiti dečko je vzbudil pozornost in takoj je bil sklenjen aranžman. Danes je Errol Flynn eden najbolje plačanih filmskih igralcev.

Se ena možnost: Slučajno imate kristalno čist glas in žvrgolite kakor slavček. V tem primeru ne pozabite na radio. Lahko se zgodi, da vas čuje kak režiser in že ste pri filmu. Primer Deanna Durbinova, ki smo o njej nedavno poročali, da bo nastopila skupaj z znamenitim dirigentom Stokowskim, skrivnostnim zaročencem

Velika noč filmske dive

Otroci predmestja

Kadar govorimo o ljubljanskih predmestjih, mislimo največkrat na okraje, ki obrobajo železniške trole ob Zelenci jami do Most na Zaloško stran. Pred leti so bile tu pač samo njive in travniki, prazen svet, ki je mejil takrat še prave okoliške vasi od oddaljene Ljubljane. Ko pa so pozneje vrasla nova mestna naselja in ko so postavili tudi nekaj fabrik na odprto polje se je seveda marsikaj izpremenilo. Najbližja kmetijska naselja so se polagoma strnila z ostalim mestom v čisto svojevrstno predmestje, ki v svoji prvotni obliki močno spominja na vas, drugje pa, kraj tovarne, spet na industrijski revir, pa v resnici ni ne eno ne drugo. Tod so železničarji in tramvajci postavili visokoprtilnične in enonadstropne hiše v pravilnih vzporednih ulicah, vmes so si omislili obrtniki tudi večje in lepše domove. Potem sledijo prtilnične hišice, kjer gospodinjje pridne gospodinjje samskim delavcem, kjer delijo bedne delavske družine že itak temno streho in prenapolnjeno postelj z različnimi ljudmi različnih eksistence. Vsem na čelu stoji pred kemično tovarno menda trinadstropna »hiša hodnikov«, kateri bi se lahko prav tako ali pa še določene reliko »delavska kasarna«. Za kolodvorom, ob železnici ter ob gramoznih jamah onstran tirov stoji tu pa tam še preostale barake

in napol zidane bajte, polne družin z šestimi, osmimi in še več člani, brezposelnimi (kolikor jih seveda ni našlo bivališča pod kozolci zunaj mesta, izgrubljenih, zavrnjenih in izvrženih ljudi — živih podob našega časa. Na kraju vsega tega, ob široki cesti, ki drži iz predmestja med vasi in polja na zaloška stran, pa stoji polmestni, polkmetijski domovi, kjer ljudje po vsej priliki še dokaj spodobno in dobro žive. To so kmetje, ki pa so se bližini mesta že toliko prilagodili, da prav za prav niti niso več kmetje, dasi goje še nekaj zemlje in rede živino — to so nekakšni vmesni ljudje, ki pošiljajo hčere v pletilne fabrike in sinove v obrti in ki jih bo predmetno življenje danes ali jutri skoraj gotovo za zmeran vpilo vase. Grede sicer čez dan železničarji in uradniki v službe, študentje v šole, delavci na posel, brezposelnosti k borzam toda zdi se da mesto v vseh teh ne zapusti vtisa kakšne pripadnosti, še manj domačnosti; počutijo se slej ko prej kot tujci, ki so prišli od nekdaleč daleč za čas in se bodo prav kmalu spet vrnili domov.

Mladost predmestnih otrok! Mladost brez udobnih vozičkov z uvezeno baldahinstreho in z gumastimi kolesi, brez pestunja in guvernanta, ki nosijo moder pajčolan, ki govorijo tri jezike in stanejo tisočpetsto na mesec — mladost brez ropotuljic in pumčk z živimi očmi, vlakov s krožno progo, dvigal na električni pogon, ladij in

ladje, avtomobilov, ki teko brez bencina, svinčnih vojakov in topov, ki streljajo krogle iz bezgovine, brez opic in medvedkov na kolesih, mladost brez piškotov in tort, brez maslenih kruhkov na vsaki dve uri!

Tam za železnico, v gramoznih jamah in še dalje, že na polju ali pa spet kar na ulicah, kjer je kaj več nezazidanega sveta in manj odraslih, se zbirajo periferijski otroci k svojim igram, k tepežem, nogo-metnim tekam in podobnim resnim in norčavim opravilom. Otroci od vsepovsod. Premožnejši, ti so pač mnogo bolj možati in samozavestni nosijo v žepu kos kruha z mezo za malico, gledajo nekoliko postrani tovariše. Otroci iz delavskih ulic so v večini, le-ti venomer prosijo za »škece« (sami namreč nikoli nimajo malice) in so navadno vsak večer doma tepeni, ker so se šli potepati, namesto da bi pomagali materam pri delu, hodili v štacuno ali vsaj privlekli odkod nekaj drv. In se dogodi zelo pogostoma, da se oba tabora med seboj spreta in divja bitka s kamenjem in palicami zaključijo prepri. Večina navadno zmaga, drznejša je od tistih, ki niso zanemarjeni ali raztrgani, ki dobe dosti kruha in hodijo redno v šolo.

Grede na primer bit žogo na polje. V ta namen si sešijejo kar sami iz cunj nekakšno okroglo stvar, za katero se potlej pade v gruča, podstavljajo drug drugemu no-

Dragocenost

Beseda 1 din, davek 3 din za šteto ali dajanje nastava 5 din, najmanj 41 mesec 17 din

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah

CIERNE — juvelir, Ljubljana, Wolfova ul.

Prvovrstni trboveljski PREMOK brez prahu, koks, suha drva nudi I. Pogačnik

BOHORICEVA 5. Telef. 20-59.

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

»DUNAV«
 ČEVLJARNA BEOGRAD
 otvarja
 danes, dne 11. aprila 1939
 svojo podružnico v Ljubljani
Mestni trg 17
 Radi vpeljave priznane znamke
 »DUNAV«-ČEVLI
 uvaja trdika poseben prodajni sistem. Zadovoljiti hoče tudi najbolj razvjen okus cenjenega občinstva.
 Nizke kvalit. cene! Solidna postrežba!
 Oglejte si neobvezno naše vzorce!